КПСС-эй ЦК-гай МАЙН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 129 (11115) | 1966 оной июниин 1, среда | Сэн 2 мүнгэн

ҮНДЭР БАЯН, ТОГТУУРИТАЙ УРГАСЫН ТҮЛХЮУР

[Х]үдөө ажахые түргөөр хүгжөөлгэ эгээн шухала [за]лго мүн гэжэ парти табиhан байна. Энэ хадаа [х]орёо, хүндэ хүшэр хэрэг. Энэ зорилгые дүүргэ[хын] тула эрдэм ухаанда түшэглэhэн тон олон янзын [хүд]элмэри бэелүүлхэ шухала юм. Тиин КПСС-эй [Цен]тральна Комитет хүдөө ажахые хүгжөөлгын гол [зорил]гонуудые удаа дараалан, даамгайгаар [шиид]хэжэ байна. Партиин Центральна Комитедэй [...]брьда болоhон, мүн удаадахи Пленумүүд дээрэ [хүдөө] ажахые хүгжөөлгын эмхидхэхы, хүтэлбэрил[гын] удхатай хэмжээнүүд зохёогдоhон. КПСС-эй [...]тай мартын Пленум энээнэй тула экономическа [ба] материально-техническэ үндэhэ hуури табиба. Тиигээд партиин XXIII съезд эдэ хэмжээнүү[дые] бүхыдэнь hайшаагаад, хүдөө ажахые хүгжөөл[гэ] болбол коммунизм байгуулхын түлөө совет арадай [...] ехэ тэмсэлэй шиидхэхы хубинь мүн гэжэ он[со] тэмдэглэhэн байна.

[Це]нтральна Комитедэй hаяын Пленум хадаа [урдах]иин түрүүшын Пленумүүд дээрэ, мүн XXIII [съез]д дээрэ баталагдаhан хараа шугамые саашаа үргэлжэлүүлбэ. Ороohото ба бусад ургамал[ай] үндэр баян, тогтууритай ургаса абахын ту[ла г]азар hайжаруулдаг мелиорацие үргэнөөр хүг[жөө]хэ гээшэ эрдэм ухаанай үндэhөөр зохёогдоhон, [э]то хэрэг дээрэ шалгагдаhан хэдэн олон тусхай [хэм]жээ ябуулганууднуудые бэелүүлхэ гэhэн удхатай.

[Га]рилай ямаршье байхада тогтууритай ургаса [...]а зорилгые ямар нэгэн тусхай, ами аминдаа [...]hэн хэмжээгээр шиидхэжэ болохогүй. Эгээл [тии]мэhээ КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум хадаа [газ]ай үрэжэл hайжаруулха хэдэн олон арга хэм[жээн]үүдые бэе бэеhээнь таhалангүйгөөр, бүхыдэнь [бэел]үүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

[М]үнөө манай советскэ индустри хүдөө ажахыда [...] шухала техникэ болон минеральна үтэгжүүлгэ[н]үүдые улам бүри ехээр үгэдэг болоно байна. Со[вет]скэ экономикомнай хүдөө нютагуудай хэрэглэл[гэд]он ехэ мүнгэ зөөри hомолхо арга шадалтай [бол]нхой. Хахалагдаhан газараймнай хэмжээн угаа [ехэ] болонхой. Хүдөөдэ мэргэжэл hайнтай кадрнууд [...] олоороо ургаа. Иимэ эрхэ байдалда эдэ бүхы [...] боломжонуудаа эгээл ашагтайгаар хэрэглэхэ [гээшэ] партиин, бүхы совет арадай шухалын шу[хал]а зорилго болоно. Энээнтэй хамта газарай үрэ[жэл] hайжаруулха, гектар газар бүхэнhөө шадаал [...] ехэ ургаса абаха гээшэ шиидхэхы удхатай бо[лоно].

[К]ПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдтэй таа[р]уулан, Центральна Комитедэй майн Пленум [...] табан жэл соо уhалагдадаг газарайнгаа талмайе [...] дахин ехэ болгохо, тиигээд hаяын арбан жэл [...] энэ газарые 7-8 миллион гектараар үргэдхэхэ [...] хараалhан байна. Энэ газар дээрэ 1976 ондо [...] миллион тонноhоо доошо бэшэ ороohон абтаха [бол]хо. Хатаагдаhан, уhалагдадаг болоhон бэлшээ[ри], сабшалангай ашаар 1971 ондо 1,5 миллион тон[но ш]эхан, 15 миллион тонно hүн абтаха байна.

[К]ПСС-эй Центральна Комитедэй майн Пленумэй [ш]оhон газар hайжаруулдаг мелиорацие бэелүүл[хэ] программа хадаа арад зониие эдеэ хоолоор хан[гаха] ябадалые эрид hайжаруулха, мүн колхозни[гууд], совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй өөhэдынь матс[ри]альна байдалые элитээр үргэхэ удхатай.

[К]ПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй тогтоолые хү[дэлм]эй бүхы ажалшад, бүхы совет арад тон ехэ [hан]аалтайгаар угтаа. Мүнөө хаа хаанагүй тэрэнэй [мат]ериалнуудые шудалжа эхилээ. Колхоз, совхо[зуудт]ай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд [Плен]умэй тогтоолые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээ[нүү]дые хараалжа захалаа.

[П]артиин Центральна Комитедэй Пленумдэ бэ[лэдх]эн, манай республикын колхозннгууд, совхозой [хүд]элмэрилэгшэд сабшалан болон хахалагдадаг га[зар] уhалха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. [КП]СС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Со[ведэ]й соносхоhон сабшалан hайжаруулха hарын [...] колхоз, совхозуудта хэдэн зуугаад, мянгаад [гект]ар газар уhалагдаа. Энэ hарын дүнгүүдые хү[дөө] ажахын министр нүхэр Игнатьев мүнөөдэр ма[най] газетэдэ толилогдоhон статья соогоо согсолон [хар]уулна. Эдэ дүнгүүдhээ хэрбээ сабшалан уhалха [ажал]тэ бүгэдын анхарал хандуулжа шадаа hаа тон [ехэ] юумэн хэгдэхэ байна гэжэ тобшолол хэлтэй. [М]анай республика ган гасуурта дайрагдадаг ню[тага]удай нэгэн. Зундаа хура бороо бага ородог, [тиигэ]эд саг соогоо ехэнхидээ ородоггүй. Гэхэтэй [хамт]а республика соомнай шингээр үлэмжэ ехэ, [нам]аг газарнууд яhала ехэ. Олон ажахынуудта га[зар] тарялангай хүдэлмэри муу шанартайгаар хэг[дэдэ]г. Эгээл иимэhээ майн Пленумэй элирүүлhэн [дут]уунууд бүхы дээрээ манай республикада сэхэ [хаб]атай, тиигээд тэрэнэй тогтоолынь угаа ехэ удха [шан]артай байна.

[Эн]э табан жэл соо республика доторнай гүрэнэй [...]ээр уhалууриин газар үргэдхэхэ ехэхэн хүдэл[мэр]и хэгдэхээр хараалагдана. Колхоз, совхозууднай [яh]ала хэрэгтэй техникэ улам олоор абаха. Гүрэ[нэй] хэдэн предприятинууд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэр газар hайжаруулха мелиорациин хүдэлмэри хэхэ юм. Иимэ байхада партийна органууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй угаа ехэ туhаламжые хүсэд hайнаар хэрэглэхын түлөө оролдохо байhаниинь элитэ.

Гэхэтэй хамта Центральна Комитедэй Пленумэй заахан ёhоор, колхоз, совхозууд газарайнгаа үрэжэл hайжаруулхын тула өөрынгөө арга боломжонуудые хүсэдөөр элирүүлэн хэрэглэхэ уялгатай. Дотоодынгоо арга боломжонуудые hайса элсүүлээд байгаа hаа, ехэ материальна гарза хэнгүйгөөр уhалууриингаа газарые үргэдхэжэ болохо гэжэ түрүү ажахынуудай дүй дүршэл харуулна. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө зөөреэр ехэ сөөрэм тогтоогоод, свёкло, кукуруза, хартаабха, овощ таридаг газараа бултыень шахуу уhалдаг болоо. Мүн ороohо тарянай нилээд газар уhална. Тиигээд мүнөө сөөрэм тогтоохо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. Хяагтын аймагай «Родина» колхоз баhал өөрынгөө зөөреэр нуур сөөрэм тогтоогоод, 2 мянган гектар сабшалан, 800 гектар хахалагдадаг газар уhаар лаб хангаа. Иимэ арга боломжонууд ажахы бүхэндэ шахуу бии бшуу даа.

Манай республика гол горхонуудаар тон элбэг. Гэбэшье эдэ гол горхонуудаа муугаар хэрэглэнэбди. Уhалагдажа болохоор газараа хүсэд уhалнагүйбди. Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Баргажанай, Хориин ба хэдэн бусад аймагуудта жэлhээ жэлдэ уhалууриинь газарай хахадынь шахуу уhалагдангүй үлэнэ. Уhалууриин хүдэлмэри муугаар хэhэн, газараа муугаар элдүүрилhэн дээрэhээ уhалууриин газар дээрэ ургаса тон бага байна. Олон ажахынуудта уhалагдадаг газар дээрэнь уhалагдадаггүй газарhаа оройдоол 2-3 центнер дээшэ ургаса абтана. Теэд түрүү дүй дүршэл дээрэhээ харахада, 2-3 дахин ехэ ургаса абтажа болохо байха юм.

Сэлэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй ба бусад аймагуудта газарай хүрьhэнэй уры уhанда, hалхинда абтадаг ябадалтай тэмсэхэ хэрэг тон ехэ удха шанартай болоно. Тиихэдэ Кабанскын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын, Яруунын аймагуудта намаг газарнуудые хатааха ябадал тэрэнhээ бага бэшэ удха шанартай.

Шэнэ газар хахалагдажа, тарилгын талмайн үргэдхэгдэhэн ушарhаа зарим ажахынуудта бэлшээринь нилээд бага болоhон байна. Ниитынгээ малые шэмэтэй тэжээлээр, таряа талхаар хүсэд хангахын тула олон ажахынууд саашадаашье тарилгынгаа газар үргэдхэхэ ушартай байhаниинь лаб ёhотой. Тиимэ дээрэhээ бии байhан бэлшээреэ hайжаруулха, уhаар хангаха. малаа бэлшээхэ шэнэ газарнуудые бэлэдхэхэ тээшэ имагта ехэ удхатай болоно. Олон ажахынууд, илангаяа хонин ажалтай колхоз, совхозууд, мүнөөшье бэлшээреэр дутажа захалаад байна. Саашадаа малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула бэлшээреэ үлэмжэ hайнаар хэрэглэхэ ябадал шухалын шухала зорилго гэжэ харагдаха ёhотой.

Эдэ бүгэдэ дээрэhээ тобшолол хэхэдэ, колхоз бүхэн, совхоз бүхэн газар hайжаруулдаг мелиорациин хэдэн олон хэмжээнүүдые бэелүүлхэ ушартай болоно.

КПСС-эй Центральна Комитедэй майн Пленумэй тогтоол болбол Буряад ороной газар шэнэдхэн hайжаруулха хүсэн түгэс зэбсэг мүн. Пленумэй заахан ёhоор, тэрэнэй шиидхэбэриие райкомуудай пленумүүд дээрэ, коммунистнуудай, бүхы ажалшадай суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ, арад зондо мелиорациин угаа ехэ удха шанарые ойлгуулха шухала. Иимэ байхада КПСС-эй райкомууд, партийна организацинууд болбол Пленумэй материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха, тэрэнэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые зохёохо тон харюусалгатай хэрэгые эрхилэн толгойлхо уялгатай.

Газар hайжаруулдаг мелиорациин программа болбол эмхидхэлэй. экономическа, научно-техническэ, гусхай олон хэмжээнүүд мүн. Эдэ бүгэдые бэелүүлхын тула бии байhан арга боломжоёо хүсэд зүбөөр сэгнэхэ, эрдэм ухаанай үндэhөөр бодожо үзэхэ, ямар хүдэлмэриие түрүүшын ээлжээндэ хэхэб гэжэ тодоруулха шухала. Пленумэй зохёоhон хэмжээнүүд бүримүhэн өөрөө бэелүүлэгдэшэхэ юм гэжэ hанаха болоо hаа ехэ алдуу болохо байhаниинь элитэ. Пленумэй шиидхэбэринүүд хадаа үндэр баян, тогтууритай ургаса абаха эрхэ нүхэсэл лэ мүн. Энээниие бэелүүлхын тула партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, бүхы колхозннгууд, совхозой хүдэлмэришэд тон үсэдөөр, даамгай шангаар ажаллаха ёhотой.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум болбол партийна организацинууд, бүхы коммунистнууд гектар газар бүхэнэй үрэжэл hайжаруулхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл толгойлхо байhандань этигэл найдабари мэдүүлhэн байна. Партиин шэнэ хэмжээнүүдэй урдын хидаал адли ашаг үрэтэй, арад зондо ашагтай туhатай байха байhаниинь дамжаггүй.

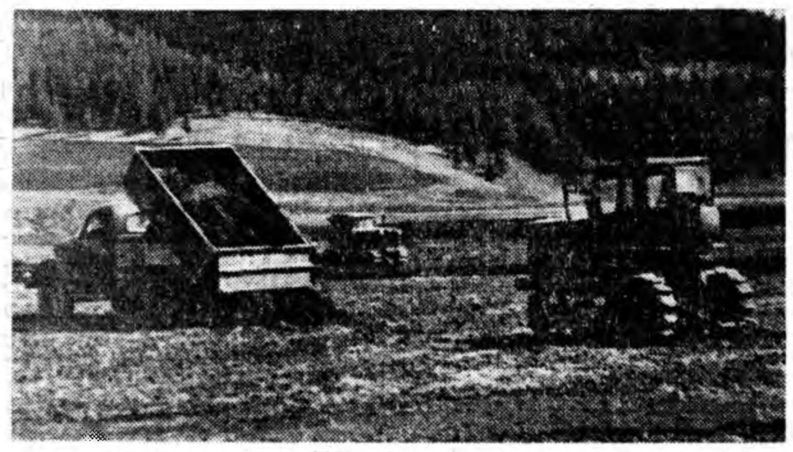

Улаан-Үдын аймагай «8-ое Марта» колхоз энэ жэлдэ тарялангаа hайнаар үтэгжүүлжэ байна. Зураг дээрэ: тарялан дээрэ наг шэбхэ зөөгдэжэ байhан үе. С. МАРКОВАЙ фото.

ОГТОРГОЙhОО ХАЙРА ХҮЛЕЭЛТЭГҮЙ

Саашадаа хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абадаг болохо тушаа шухала асуудалнууд КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ зүбшэгдэбэ гээшэ. Энэнь hайшаалтай. Мүнөө үедэ газар тарялангай хүрьhэ hайжаруулха, уhалагдадаг болгохо аргануүд хэрэглэгдэхээршье. Манай «Эрдэм» совхоздошье хэгдэхэ юумэн олон байха гэжэ hанагдана.

Сабшалан тухай хэлэхэ болоо hаа иимэ. Манай эндэ Хүсөөтэ, Шэнэhэтэ болон бусад hаалиин газарнуудаар сабшалан уhалха гэбэл, уhан элбэг байдаг. Тиимэшье hаа уhалууриин системэнүүд хэрэгтэй байгаа. Горхонуудай уhанда хаалта боолтонуудые бариад, гүнзэгы hубаг, ханаабуудые татаад, уhыень хаанашье абаашаха арга байна. Тэрээгээр сабшалан уhалхада, тарялан ундалуулхада, ургаса ехээр абтадаг болохо бшуу.

Би колхоз, совхозуудта мелиораци үргэнөөр ябуулха тухай hонирхожо байхадаа, хүдөө нютагуудта байhан арга боломжонуудые хүсэд хэрэглээ гэхэ hанаатайб. Мүнөө үедэ багахан гол горхонуудай уhан хүсэдөөр хэрэглэгдэхэ ёhотой. Тиигэбэл огторгойhоо хайра хүлеэлтэгүй, жэл бүри тогтууритай баян ургаса абадаг болохобди.

Б. ЦЫРЕНОВ.
Мухар-Шэбэр.

Хүн бүхэндэ hайшаалтай

Газар уhалалга гээшэмнай шухала асуудал болоно. Саашадаа мелиораци үргэнөөр ябуулжа, уhалагдадаг газарые үргэдхэхэ, тиигэжэ ороohо таряа болон хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абадаг болохо тушаа КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумдэ зүбшэгдэhэн асуудалнуудые хүн бүхэн hайшаан дэмжэнэ.

Ойрын жэлнүүдтэ манай совхоздо горитой хүдэлмэри хэгдэхэ. 6800 гаран гектар сабшалантайбди. Мүнөө үедэ тэрэнэймнай 3500 гектарынь уhалагдадаг юм. Уhалууриин системэнүүдые олоор барижа абабал, уhалагдадаг сабшалангаа нилээд үргэдхэхэ, үбhэ ногооной ургасые мүнөөнэйхиhөө 1,5 дахин ехээр абадаг болохо аргатайбди.

В. ОСИПОВ,
Хориин аймагай Анаагай совхозой главна агроном.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ КПЧ-гэй XIII СЪЕЗДДЭ ХАБААДАХАЯА ОШОБО

МОСКВА, майн 30. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци КПЧ-гэй XIII съезддэ хабаадахын тула Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй уряалаар Прага ошохоёо майн 30-да Москваhаа мордоо.

Энэ делегацида: КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр П. Е. Шелест, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр П. М. Машеров, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй МГК-гай секретарь нүхэр Р. Ф. Дементьева, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр К. В. Рудаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд нүхэр С. В. Червоненко гэгшэд ороно.

Тус делегациие нүхэд Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев болон бусад Внуковска аэродром дээрэ үдэшөө.

ПРАГА, майн 30. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин XIII съездын хүдэлмэридэ хабаадахын тула КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци мүнөөдэр ерэбэ.

Энэ делегациие КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй Президент Антонин Новотный, Чехословакиин Коммунис партиин ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд аэродром дээрэ угтаа.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ КУБЫН ЭЛШЭН САЙДТАЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Кубын Республикаhаа Советскэ Союзда байдаг онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд Карлос Оливарес Санчес гэгшэтэй тэрэнэй гуйлтаар майн 30-да Кремль соо уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдөө. (ТАСС).

„ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР"

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» гэhэн hайндэр бии болгобо.

«Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» жэл бүри июниин хоёрдохи воскресенидэ тэмдэглэгдэдэг байха. (ТАСС).

МАНАЙ ГЕНЕТИГҮҮДЭЙ ТҮРҮҮШЫН СЪЕЗД

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). Генетигүүдэй, селекционернүүдэй бүхэсоюзна бүлгэмэй эмхидхэлэй съезд майн 30-да СССР-эй Наукануудай академиин гол ботаническа саад соо нээгдээ.

ҮРЭЖЭЛТЭ ГЕКТАРНУУД

Газар шанаржуулха мелиораци үргэн ехээр хүгжөөлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй документнүүдые Белоруссиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэтэ hонирхон шудалжа байна.

Полессидэхи торфтой газарнуудые элдүүрилхэ, зүбөөр ашаглаха гээшэ продукт бүри ехээр үйлэдбэрилдэг бололгын, ажахынуудай экономикые бэхижүүлгын үнэн зам болоно. Жэшээлэн хэлэбэл, манай колхоз үнгэрэгшэ долоон жэлэй турша соо 200 мянга гаран гектар намагые хахалагдадаг газар болгоhон байна. Хатаагдаhан газарай ургасаар 200 мянга шахуу гахай, үхэр тэжээхэ аргатай болонхойбди. Торфhоо арилгагдаhан газарай гектар бүхэн 500 гаран түхэригэй олзо оруулна. Манай колхознигууд үдэр бүри дунда жэшээгээр 3 түхэриг 35 мүнгэ олодог юм. 100 гаран бүлэ айлнууд шулуун гэрнүүдтэ орожо торлолго хээ, үргэн экрантай Соёлой ордон, hургуули, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинат баригдаа, ехэ стадион түхеэрэгдэнэ.

Табан жэлэй турша соо шэнэ газарнуудые хатаажа, үрэжэл түгэс хадалан, тарялан болгохоор хараалаанхайбди.

В. КОЗЫРЬ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой.
Брестскэ область.

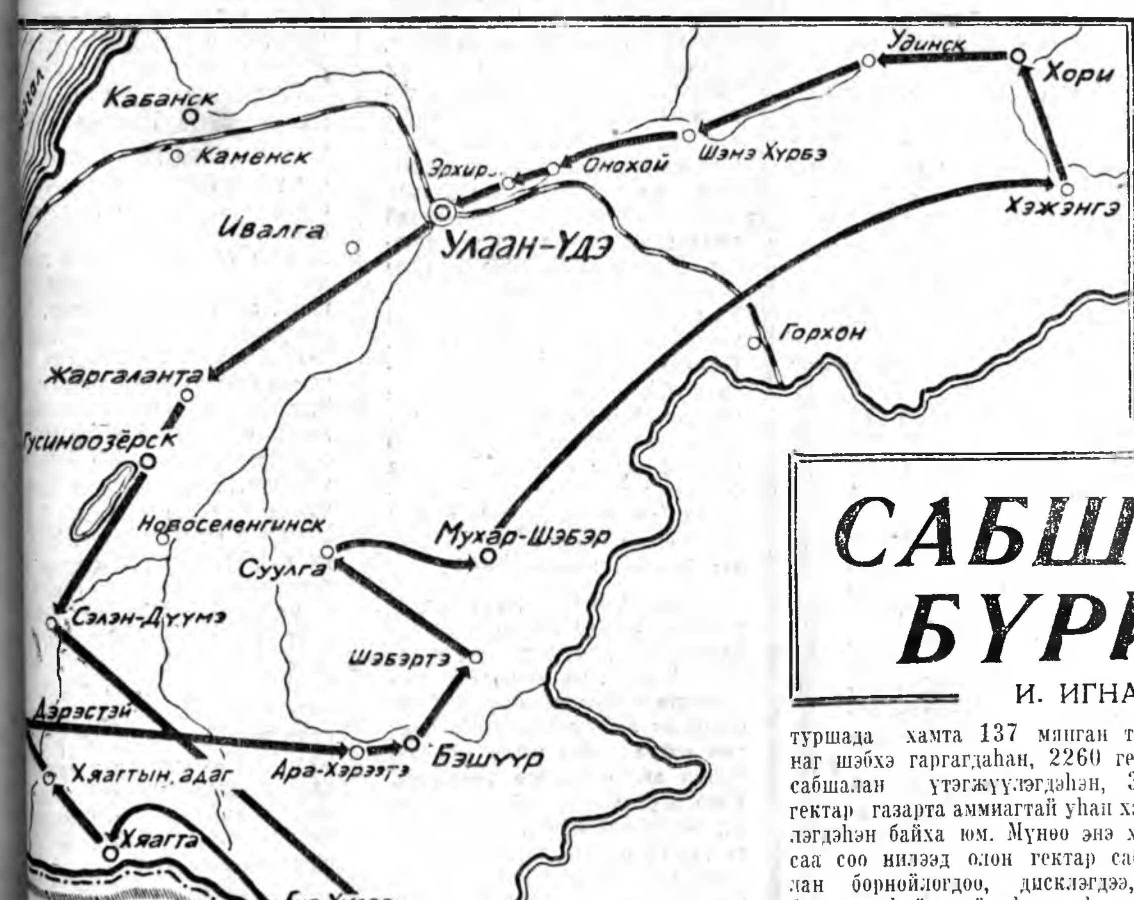

САБШАЛАНДА — ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

И. ИГНАТЬЕВ, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министр

[Э]нэ табан жэлэй түсэб соо кол[хоз], совхозуудта малай тоо толгой [олош]оруулха, тэрэнhээ продукци эл[бэгээ]р абадаг болохо тушаа хараа[лагда]hан, энэ зорилгые бэелүүлхын [тула] малай тэжээл ехээр бэлдэхэ [гэжэ] КПСС-эй XXIII съездын Дирек[тивэ]нүүдтэ заагдаhан байгаа. Манай [Буря]адай республикын эрхэ байда[лые] абажа харахада, ниитын адуу[hан м]алда горитой тэжээл бэлдэжэ [абад]аг болохо, сабшалан болон [бэлш]ээриин газарай ашагтайгаар [хэрэгл]эгдэхэ байhаниинь ойлгосотой. [Са]бшалан, бэлшээри hайжаруулха, зүбөөр хэрэглэхэ тушаа республика доторнай зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Энэ оной апрелиин 5-hаа эхилээд майн 5 болотор сабшалан hайжаруулха hара үнгэргэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтаhан байгаа. Тиигээд мүнөө энэ үедэ ямар хүдэлмэри ябуулагдаhан тушаа ажалай дүнгүүд согсологдожо байна. Мүнөө юу хэлэгдэхэб гэбэл, республикымнай олохон ажахынууд, луговодууд, механизаторнууд эмхитэйгээр хүдэлөө. Сабшалан hайжаруулха hарын туршада хамта 137 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаhан, 2260 гектар сабшалан үтэгжүүлэгдэhэн, 3707 гектар газарта аммиагтай уhан хэрэглэгдэhэн байха юм. Мүнөө энэ хугасаа соо нилээд олон гектар сабшалан борнойлогдоо, дисклэгдээ, хабар эртэ hайрамай уhаар уhалагдаа.

Энэ hара соо сабшалан дээрэ луговодуудай 400 звено ажаллаhан, 70 мелиоративна отряд хүдэлhэн байна. Тэдэнэй мэдэлдэ 600 трактор, мүн бусад олон техникэ үгтэhэн.

Хабарай үедэ хэгдэhэн энэ шухала хүдэлмэриин үедэ колхоз, совхозуудта ехэхэн ажал хэгдээ. Гэбэшье олонхи ажахынууд сабшалан дээрээ үшөө үнгэрhэн намарhаа эхилжэ хүдэлhэн байна. Энээниие хараада абалсаа hаа, республикымнай сабшалан дээрэ бүхыдөө 371,8 мянган тонно наг шэбхэ зөөгдэhэн, 4200 гектар газар үтэгжүүлэгдэhэн, 58 мянгаhаа үлүү гектар сабшалан уhалагдаhан байна. Энэ юу харуулнаб? Колхоз, совхозуудай сабшалан hайжаруулха хэрэгтэ арга боломжо ехэтэй байhаниие гэршэлнэ.

Хаана ямар ажахынууд ниитын адууhа мал хүгжөөлгэдэ анхарал табиhан байнаб—тэндэ сабшалан hайжаруулха талаар бүри ехэ ажал хэгдэhэниинь үнгэрhэн hарын дүнгhөө харагдана. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой, эндэхи Сэлэнгын совхозой, Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой, Хориин аймагай Үдын совхозой луговодууд ажалаа hайнаар эмхидхээ. Хүдэриин совхозой луговодууд энэ жэлдэ бүхы сабшалан дээрэhээ гектар бүриин 20 центнер үбhэ абахабди гэhэн уялга абанхай. Урда жэлдэ га бүриhөө 14,5 центнер ургаса хуряаhан аад, иимэ зорилго табиба. Мүнөө тус совхоздо луговодуудай 25 звено, наг шэбхэ зөөлгэдэ гурбан оньhожоруулагдаhан отряд хүдэлнэ.

Үнгэрэгшэ үбэл Үдын совхоздо тошон халяагдажа, 1,3 миллион кубометр мүльhэн хүргэгдөө. Энэ ажахын бүхы сабшалан луговодуудай звенонуудта даалгагданхай. Тэдээндэ малшад туhаламжа хүргэлсэжэ, сабшалан hайжаруулха hарын үедэ хамта 5017 тонно шэбхэ гаргагдажа тараагдаhан байха юм.

Эдэ ажахынуудта сабшалан hайжаруулха хүдэлмэриин эмхитэйгээр үнгэргэгдэhэн ушар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай, мэргэжэлтэдэй, луговодуудай эрилтэдэ анх[арал]тайгаар хандаhаниинь, тэдээндэ [на]г үргэлжын туhаламжа хүргэhэниинь гэршэлнэ. Мүн энэ хэрэгтэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нүүдэл редакци горитой туhалаа.

Сабшалан hайжаруулха hарын үедэ редакциин «Газик» автомашина эгээл холын сабшалан дээгүүр ябажа байхань нэгэтэ бэшэ харагдадаг hэн. Нүүдэл редакциин ябаха замда республикымнай гол сабшалангай газарнууд ороhон байгаа. Республикымнай газетэнүүд гансахан ажалай hайн талые харуулаа бэшэ, харин сабшалан дээрэхи хүдэлмэриин дутуу дунданууднуудые саг соонь элирүүлhэн, арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэхэ талыень харалсаhан байна. Энэ үедэ нүүдэл редакци Хүдэриин совхозой директор нүхэр Н. Ф. Елизовэй статья газетэдэ толилжо, луговодуудай дунда hуралсал эмхидхэхэ тухай тодорхойлон бэшээ.

Тиигэбэшье сабшалан hайжаруулха hарын үедэ республикын бүхы аймагууд табиhан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа гэхын аргагүй. Тусхайлан хэлэхэдэ, Баргажанай аймагай ажахынууд энэ жэлдэ нэгэшье гектар сабшаланда үтэг хээгүй, сабшалангай газар борнойлогдожо, дисклэгдэжэ hайжаруулагдаагүй байhаар. Тиихэдэ Хяагтын аймагай зарим ажахынууд энэ хүдэлмэридэ анхарал хандуулаагүй бшуу. Соносхогдоhон hарын туршада энэ аймагта оройдоол 6 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа, 1170 гектар сабшаланда үтэг хэгдэхэ аад, арайхан 325 гектарта хэгдээ. Энээнтэй хамта, сабшалан сэбэрлэхэ хүдэлмэри эмхигүйгөөр ябуулагдаа.

Республикымнай бусад ажахынууд сабшалан дээрээ орой болотор мал адуулна. Сабшалан хамгаалха талаар хүдэлмэри ябуулагданагүй. Илангаяа Мухар-Шэбэрэй «Родина», Зэдын «Коммунизм», Сэлэнгын «Эрдэм» колхозуудта, «Скотооткорм» трестын совхозуудта, мүн бусадшье ажахынуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүй. Энэ ажахынууд сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, үнэhэ гаргаха, аммиагай уhа болон минеральна үтэгжүүлгэ зөөхэ арга боломжоёо мууса хэрэглэнэ. Тиихэдэ сабшалан борнойлхо, хүрьhыень соолохо, шулуу шохойhоо сэбэрлэхэ, шугы бургааhа үгы хэхэ, мүн сабшалан уhалха хүдэлмэри анхарагданагүй.

Сабшалан hайжаруулха hара үнгэрбэ гээшэ. Тиигэбэшье hаань, луговодуудай ажал энээгээр хизаарлагдахагүй бшуу. Мүнөө алишье ажахынуудта наг шэбхэ саашадаа зөөгдэхэ, мүн минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ шухала. Тиихэдэ сабшалан хоёрдохёо уhалагдаха ёhотой. Энээнгүйгөөр үбhэ ногооной баян ургаса абтахань бэрхэтэй. Зунай эхин hарадашье луговодуудай хэхэ ажал ехэ гарана. Энээн тухай КПСС-эй обкомой бюродо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ hаяхан асуудал зүбшэгдэжэ, саашадаа ехэ хүдэлмэри ябуулагдахаар хэлсэгдээ.

Тиимэhээ ажахы бүхэн сабшалан hайжаруулха талаар асуудал зүбшэжэ, үбhэ ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ хараалха болоно. Энэ хэрэгтэ юун анхарагдахаб гэхэдэ, сабшалан дээрэхи ажалда хүнүүдые олооринь хүдэлгэхэ, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргажа тараалгада техникэ олоор хабаадуулха шухала. Мүн ойрын үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ адуулагдажа байдаг мал гаргаха хэрэгтэй.

Үшөө юуб? Үбhэ хуряалгада бэлэдхэлые хурдадхахын тула ажахы бүхэн июниин 25-hаа оройтонгүй хуряалгын техникэ зэмсэгүүдые бэлэн болгохо шухала.

КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин ёhоор, энэ оной июниин 25-hаа июлиин 5 болотор республикын колхоз, совхозуудта үбhэ хуряалгада, силос даралгада бэлэдхэл шалгагдаха юм. Энээндэ Хүдөө ажахын министерствын, КПСС-эй райкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадаха.

Хүдөө ажахын хүдэлмэришэн бүхэн хаана, ямаршье ажалда, ямаршье уялга дүүргэжэ байгаа hаа, сабшалан hайжаруулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёhотой. Энэ жэлдэ сабшалан дээрэ ургаhан үбhэн нёдондонойхиhоо бүри hайнаар ургаа бэлэй. Колхоз, совхозуудай сабшалан дээгүүр hүринүүд олоор бодхогдоо бэлэй.

РЕДАКЦИhАА: сабшалан hайжаруулха талаар соносхогдоhон hарын дүүрээшье hаа, республикымнай колхоз, совхозуудай луговодууд ажалаа үргэлжэлүүлhээр. Мүнөө үедэ луговодууд сабшалангаа үтэгжүүлжэ, уhалжа байна. Тэдэнэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байhан тушаа Хүдөө ажахын министр И. А. Игнатьев статья соогоо бэшэнэ.

Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэхээ байhан үе. Тиимэhээ ажахы бүхэнэй урда уhалагдадаг газарые үргэдхэхэ, энэ талаар арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэхэ харюусалгатай зорилго табигдана.

Хойшодоо манай газетэнүүдэй хуудаhануудта тусгаар рубрика табигдаха, тэрээндэ газар тарялан тухай асуудалнууд үргэнөөр толилогдохо. Hаяар редакцимнай корреспондентнүүд республикынгаа тарян ажал ехэтэй аймагуудта ябахаар хараална.

ЭРИЛТЭНЬ ШАНГА, ХАРЮУСАЛГАНЬ ЕХЭ

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабар дүүрэжэ байнхай. КПСС-эй XXIII съездын баталан абаhан Директивэнүүд соо хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ замдаа хүдөөгэй ажалшад энэ хабартаа түрүүшынгээ горитойхон алхам хэжэ гараба. Тэрэ тоодо Сэлэнгын совхозой Шанаагай отделениинхидые нэрлэхэдэ болоно.

Эндэ 1140 гаран гектар талмайда эртын тарилга богонихон болзорто hайн шанартайгаар хэгдэжэ дүүрэбэ. Оройн тарилга мүн лэ хаhа сагтаа дүүргэгдэхэ. Мал ажал дээрэ абажа харабал, hү, мяха үйлэдбэрилхэ түсэб даабари жэлэй эхинhээ хойшо мүн лэ муу бэшээр дүүргэгдэнэ. Хурьга абалга эмхитэйгээр, гарза хоролтогүйгөөр үнгэрбэ.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые холо үлүүлэн дүүргэжэ, хойшодоошье hайн амжалта туйлаха арга нүхэсэл байгуулхал байхабди гэжэ тус отделениинхид мэдүүлнэ.

Энэмнай үндэhэ баримтагүй хоохон хөөрэлдөөн, миин hаахар hайрхалга бэшэ юм. Отделениин коллективэй, эндэхи эхин партийна организациин, бүхы коммунистнуудай ажал хэрэгтэйнь танилсахада иимэ тобшолол эли тодоор гарана.

Үнгэрhэн жэлдэ болоhон КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй hүүлээр эндэ, ороноймнай бүхы хүдөө ажахыдал адли, тон ехэ хубилалтанууд боложо эхилhэн байна. Эдэ хубилалтануудые бултыень тоолохын аргагүй, тоолоhонойшье хэрэггүй гэжэ hанагдана—бултанда мэдээжэ, нюдэндэ эли харагдана ха юм.

Теэд эгээн ехэ хубилалтань гэбэл, үйлэдбэридэ партийна организацинуудай хамаархалга гэхэ гү, али хабаадалга болоно. Һүүлэй үедэ бии боложо байhан «намhаа саагуур, наранhаа наагуур» гэhэн hанал бодолнууд одоол орхигдожо, партийна эхин организацинууд үйлэдбэри дээрэ эзэн hуурияа оложо эхилhэн.

Энээниие Шанаагай отделениин эхин партийна организациин хүдэлмэри дээрэhээ элитээр хаража болоно.

Һүүлэй үедэ үнгэрhэн партийна суглаануудай үзэмжэдэ табигдаhан зарим асуудалнуудые дурдабал:

малай үбэлжэлгын ябаса ба партийна организациин зорилгонууд;

отделениин хүдэлмэришэд, алба хаагшадай ажалай журам тухай;

КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудай ямараар дүүргэжэ байhан тухай;

hаалиин гүүртын, тэрэниие даагша КПСС-эй гэшүүндэ кандидат нүхэр Лубсановай хүдэлмэри тухай.

Имагтал ажахын асуудалнуудые эндэхи коммунистнууд шиидхэнэ бэшэ. Коммунистнуудай үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, гүрэнэй, ажалай журам бэхижүүлхэ гэхэ мэтэ олон асуудалнуудта партийна эхин организаци анхаралаа табидаг болоо.

— Эдэ бүгэдэмнай коммунист хүн хамаг юумэнэй түлөө харюусалгатай гэhэн ленинскэ ёhо гурим бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хэжэ байhан түрүүшымнай алхам гээшэл даа,—гэжэ партийна эхин организациин секретарь нүхэр Патанов хөөрэнэ.—КПСС-эй XXIII съезд дээрэ энэ асуудал онсолон тэмдэглэгдэhэниинь тон hайшаалтай. Партиин ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэhэниинь hанана бээзт. **Партийна зэргэнүүдэй сэбэр сэхэ байха тухай, коммунист бүхэнэй ленинскэ партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргые ёhотоор зүүжэ ябаха, харюулжа байха тухай оролдохо гээшэ партиин, тэрэнэй бүхы организацинуудай ажабайдалай хуули болохо ёhотой** гэжэ заагдана бшуу...

Коммунистнуудай үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхын тула партийна организациин түрүүшын алхам... Энээниие үсөөхэн үгөөр тайлбарилхань бэрхэтэй. Тиимэhээ отделениин партийна эхин организациин ябуулжа байhан хүдэлмэриин зарим асуудалнууд дээрэ (hүүлшын тоосоото hунгалтын суглаанhаа хойшо) тобшохоноор тогтолтой.

Отделенидэ 22 коммунист, тэрэ тоодо партиин гэшүүндэ 6 кандидадууд хүдэлнэ. Үнгэрhэн малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ шэнээр hунгагдаhан партийна бюро отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэжэ, коммунистнуудаа үйлэдбэриин участогуудаар зүбөөр хубаарилан табиха талаар хэмжээнүүдые абаhан байна. Мүнөө хаража үзэхэдэ хонин ажал дээрэ 6 коммунистнар, hаалиин фермэдэ—4, тракторно-таряан ажалай бригадада —3, луговодуудаар —3 коммунист ажаллана.

Коммунистнуудай ажал хэрэгэй хойноhоо партийна бюро шанга хиналта табижа шадаhан байна. Хэлэhэнээ лаблажа, нэгэ-хоёр жэшээ харуулая. Партиин гэшүүн нүхэр Цыбикдоржиев отделениие эрхилэгшээр хүдэлдэг юм. Тэрэнэй хүтэлбэри, оролдолгоhоо олохон юумэн дулдыдаха байна. Малай үбэлжэлгэhөө эхилээд, хабарай тарилга, түл абалга гэхэ мэтэ тэрэнэй харюусаха юумэн олон ааб даа. Фермэ, отарануудые хүдэлмэришэдөөр хангалга, тэжээлынь саг доронь асаруулга, машинэ болон техникэ заhабарилга,—отделениие эрхилэгшын шиидхэхэ асуудалнууд барагдашагүй. Энээниие хараадаа абажа, партбюро нүхэр Цыбикдоржиевай тоосоое хирэ-хирэ болоод партийна суглаан дээрэ, партбюрогой заседани дээрэ дуулгадаг, мииншье нүхэрэй ёhоор хөөрэлдэдэг. Тоосооень дуулахадаа миин лэ ёhын туладa гахэ гү, али түсэбөө дүүргэхын тулада бэшэ, харин алдуу өндүүень заажа үгэхэ, хэрэгтэй туhаламжа үзүүлхэ зорилго түбхын түрүүндэ табигдана. Отделениие эрхилэгшын партийна суглаан дээрэ тоосоходо тэрэ асуудалдань хамаатай үйлэдбэриин участогуудай хүтэлбэрилэгшэд (жэшээлхэдэ, хурьга абалгаар тоосоходонь ахалагша хонишод бултадаа) уригдажа, мүн лэ адли харюусадаг. Тиигэжэ ажахын багаханшье тушаалтад партийна организациин үмэнэ харюусалгатай байhанаа, манай ажалай хойноhоо коммунистнууд, коллективнай хинан шалгажа байдаг юм байна гэжэ мэдэрнэ ха юм.

Отделениин партбюро, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо ажалай зүб ёhоной холбоо барисаа тогтоогдонхой. Али нэгэн асуудал шиидхэхын тула бэе бэеэ хүлеэлсэжэ, дуудалсажа байдаггүй, харин бэе бэедээ оролсожо, зүбшэжэ шиидхэдэг.

Энэ ушар эндэхи партийна эхин организациин отделениингээ үйлэдбэридэ өөрынгөө hуури олоhониинь элитээр гэршэлнэ.

Январь hарын дүнгөөр hаалиин фермэ бэрхэтэй байдалда ороо hэн. Һү hааха түсэбэй, партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгын дүүргэгдэхэнь түбэгтэй болобо. Фермэ дээрэ тоо бүридхэл hула, hаалишадай ажалай хойноhоо ямаршье хиналта үгы тооной. Фермые даагшаар ажалладаг партиин гэшүүндэ кандидат Г. С. Лубсанов архи намнажа, ажалаа орхижорхиhон, гэр бүлэдөө элдэб ааша гаргажа эхилээ. Нүхэрэй ёhоор хөөрэлдэхэдэнь үрэ гарабагүй. Тиимэhээ энэ асуудал партийна бюрогой заседани дээрэ табигдажа, нүхэр Лубсановта шанга донгодолго соносхогдобо. Энээнэй hүүлээр ажал дээрэнь бага зэргэ хубилалта болобошье; hанаhанда хүрэбэгүй. Дахинаа шалгажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаад байхадаа, нүхэр Лубсанов энэ фермэ даажа ябажа шадахагүй гэhэн тобшолол партбюро хэhэн байгаа. Энэ hанамжа тухайгаа отделениин, совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэжэ, нүхэр Лубсановые тушаалhаань сүлөөлжэ, мал адуулагшаар табиха баатай бологдоо hэн.

Мүнөө тус фермэ гээгдэлhээ гаранхай, hү hааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Коммунистнууд партиин Уставай эрилтэнүүдые ямараар дүүргэнэб? Энэ гол шухала асуудал эхин партийна организациин гол анхаралда хододоо байhаар, байхашье ёhотой. Өөрынгөө ажал хэрэг, ажабайдал, ажаhуудал КПСС-эй Уставай эрилтэтэй зохилдуулан эмхидхэжэ шадаhан коммунист ленинскэ партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргые ёhотоор зүүжэ ябаха, харюулжа шадаха ушартай.

Тус асуудал үнгэрhэн жэлэй декабрь hарада партийна суглаан дээрэ тусгаар табигдаhан, энэ жэлэй апрель hарада тэрэ суглаанай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ дахинаа суглаан дээрэ харагдаhан байна. Дабтан хэлсэхэ баатай болоошье hэн. Ушарынь, зарим коммунистууд өөhэдынгөө политическэ hуралсалда хайша хэрэгээр хандаха, хөшөөлдэ ерэхэгүй ябадал гаргаhан байгаа. Суглаан дээрэ эдэ бүгэдэ тухай шанга хөөрэлдөөн боложо, коммунистнууд П. Л. Багадаев, Ж. Н. Ванчиков гэгшэдтэ партийна зэмэ тохоогдоhон байна. Энэ асуудалые саашадаашье миин орхижо болохогүй гэжэ эндэхи коммунистнууд мүнөө хэлсэнэ.

Энэнь тон зүб. **«Өөрынгөө организациин, мүн бүхы парти доторой ажал хэрэгэй байдалай түлөө коммунист бүхэнэй харюусалгые мүн лэ дээшэлүүлхэ, партиин бүхы гэшүүдтэ ехэ эрилтэ табиха, партийна, гүрэнэй журамые эбдэдэг, өөрынгөө партийна уялгануудые мартадаг, партиин зэргэдэ байhан ушар тэрээндэ ямар нэгэн булюу hайн байдал олгожо үгэхэ юм гэжэ тоолодог хүнүүдтэ тэсэмгэйгээр хандаха ябадал ушаруулхагүй гэhэн зорилго табигдана»** гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй партиин XXIII съездэ хэhэн Тоосоото элидхэл соо сэхэ хэлэгдэнэ.

КПСС-эй XXIII съезд дээрэ партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабариие бүри дээшэлүүлхэ шанга эрилтэ табигдаhан байна. Энээнэй тула коммунистнуудай үүргэ, харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, партиин политикые бэелүүлхэ тушаа тэдэнэртэ шанга эрилтэ табижа байха хэрэгтэй.

Энэ талаар Шанаагай отделениин партийна эхин организациин бэелүүлжэ байhан хэмжээнүүд КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тушаа ябуулагдаха ехэ хүдэлмэриин эхин болоно гэжэ hанагдана.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ,
манай корр.

Сэлэнгын совхоз

Эхин организаци—партиин үндэhэ hуури

ХҮДЭЛМЭРИНЬ МУУ

«Партийна бүлэгүүдые ямараар хүтэлбэрилнэб» гэhэн асуудалаар Хориин леспромхозой партком тээсгэн партиин райкомой бюро дээрэ шагнагдаба. Тиихэдээ райкомой бюро тус партком ажахын болон политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партийна бүлэгүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, үүргэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ талаар мүртэй юумэ хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ. Партийна эхин организациин бюро болон суглаан дээрэ, парткомдо hүүлэй хоёр жэлэй туршада партийна бүлэгэй хүдэлмэри тушаа нэгэшье хэлсэгдээгүй.

Энээнэй өсэстэ партийна бүлэгэй суглаанууд ёhоор болодоггүй, коммунистнуудта партийна даабари үгтэдэггүй, партийна бүлэгэй хэhэн хүдэлмэриие бүридхэдэг дневнигшье байхагүй.

Майлын, Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктнуудай партийна бүлэгүүд хүмүүжүүлгын, ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри hулаар ябуулна. Энээнhээ уламжалан үйлэдбэриин түсэб бирагүйгөөр дүүргэгдэнэ гэжэ бюро элирхэйлээд, дутуу дундануудые усадхажа, тэдэнэй хүдэлмэриие hайжаруулхаар парткомые уялгалба.

Хориин аймагай Үдын совхозой луговод Е. Е. Ендыпов республикын мастер алдартай. Тэрэ жэл бүри үбhэ ногооной баян ургаса абажа байдаг. Нёдондо 350 гектар сабшалан даажа абаад, дунда зэргээр гектарай 12 центнер үбhэ хуряагаа. Зарим участогуудhаань га бүриин 20 центнер хүрэтэр ургаса абтаhан байгаа. Энэ луговодой даадаг звено мүнөө жэлдэ нёдондонойхиhоо доошогүй ургаса абахын түлөө тэмсэнэ. Егнин Ендыпович өөрынгөө уялга дүүргэжэ байхынгаа хажуугаар совхозойнгоо ондоо луговодуудтай уулзажа, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг. Зураг дээрэ: Е. Е. Ендыпов луговод М. Д. Дашиевтай уулзаад, хайшан гэжэ сабшалангаа уhалжа байhантайнь танилсажа байна.

Т. ГАРМАЕВАЙ фото.

„Газар шанаржуулдаг мелиорациин талаар хараалагдаhан ехэ программа дүүргэхын тула хүдөө ажахыда хүсэтэ тракторнуудые, газар малтадаг, барилга хэдэг бүтээсэ ехэтэй, олон янзын техникэ үгэхэ эрилтэ табигдана.

(КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй Тогтоолhоо)

КИРГИЗЭЙ ССР. Таласска хүндыдэ Кировскэ водохранилищи баригдажа байнхай. Шулуун болон бетоноор хаалтын бодхоогдохо ходо Талас гол хаагдажа, 550 миллион кубическа метр уhатай сөөрэм тогтоогдохо юм. Энэ хадаа Киргиз болон. Казахстанда 60 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилхэ арга олгохо байна. Зураг дээрэ: тоннель малтаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фото.

УРМА ЗОРИГ БАДАРУУЛНА

Ниитын үйлэдбэри хүгжөөхэ талаар колхознигуудай материальна урмашалые дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ абтаhан тогтоолые бидэ колхознигууд ехэл hайшааха, hайн хэмжээ хараалагдаа гэхэ байнабди.

Энэ тогтоол соо июлиин 1-hээ хойшо колхознигуудта мүнгөөр болон натураар найдамтай түлөөhэ үгэдэг болохо гэhэн байгаа. Энээн тушаа юу хэлэхээр байнаб? Колхозой гэшүүд хэhэн ажалайнгаа түлөө hара бүридэ түлбэри абажа байдаг болоходоо, ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ үшөө hайнаар хандадаг болохо байна. Һүүлшын үедэ хэлэхэдэ, манай колхозой гэшүүд ажаллаhанайнгаа түлөө хэдэн hара боложо гэхэ гү, али кварталай дүн гаргагдахадаа мүнгэ абадаг байгаа юм. Хэнэйшье мэдээжэ, иимэ түлбэри ажал хүдэлмэриие урагшань татанагүй ха юм. Саашадаа колхознигуудта hара бүридэ үгэжэ байха мүнгэнэй фонд, мүн натуральна фонд бии болоходо, ажалшадта үгтэхэ мүнгэниинь лаб түлэгдэжэ байха бшуу.

Энээнэй хажуугаар манай колхоздо ажалай түлбэри үгэхэ гурим ондоогоор сэгнэгдэхэ болоно. Мүнөө хэрэглэгдэжэ байhан гуримые совхозойхитой сасуулан хараха болоо hаа, нилээд бага юумэ ааб даа. Түлөөhэнэй гуримые зүбөөр хараалхада, колхознигуудай абалинь ехэ болохо, ажаhуудалайнгаа талаар үшөө баяжаха бшуу. Мүнөө энэ тогтоолой гараhанай hүүлдэ колхоз бүхэндэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаха болоно. Нютаг нютагай эрхэ байдалые хараада абажа, ажалай түлөөhые зүбөөр түлэдэг болохо гээшэмнай гүрэн түрын ехэхэн удха шанартай хэрэг. гэжэ хүн бүхэн зүбөөр ойлгоно.

Б. ДОРЖИЕВ.
Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой главна бухгалтер.

ТЕХНИКЭГҮЙ ХОЛО ОШОГДОХОГҮЙ

ХЭДЭН ЖЭЛ удаа Михаил Павлович Белоусовтай сугтаа хүдэлжэ байнаб. Нёдондо 200 гектар сабшалан дээрэhээ дунда зэргээр 12 центнер үбhэ хуряажа абаа hэмди. Энэмнай hайн ургаса гээшэ гү? Ган гасууртай жэлдэ эды шэнээн ургаса абтахадаа үшөөл hайн гэхэ байнаб. Теэд гектар бүриhөө арбаад центнер үбhэ абаха гээшэмнай, үнэндөө хэлэхэдэ, хангалтагүйл даа.

Бидэнэй ажалда юун hаалта хэнэб? Уhалагдадаг сабшалан дээрэмнай хуушарhан хаалтанууд бии юм. Тэдэмнай жэл бүри хэрэглэгдэhээр зариманиинь үмхиржэ муудажа байдаг. Мүнөө жэлдэ хоёр хаалта баригдаха байгаад, модо шулуушье бэлдэгдэжэ абтаhан юумэн үгы, хоохон хөөрэлдөөн гараад hалаа. Сабшалангаймнай хажуугаар горхон урдажа байдаг, тэндэ хоёр хаалта баряад, уhыень hубагаар залаа hаа, уhалагдадаг сабшалангаа нилээд ургэдхэхэ аргатай байгаабди. Энэ хүдэлмэри бүри урдашье хэгдэхээр байгаад, анхарагдаагүй.

Мүнөө КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ зүбшэгдэhэн асуудалнуудтай танилсажа байхадаа, hанаандамни олон бодол ороно. Уhалагдадаг газарые ургэдхэхэ тушаа шухала хэмжээнүүд хараалагдаа. Энэнь hайшаалтай. Сабшалан уhалха, тэрэниие ургэдхэхэ хүдэлмэри луговодуудай ажалhаа болодог, тэдэнэй оролдосо үүсхэлтэйгээр ажаллаа hаа, хүдэлмэринь эмхитэйгээр ябаха ха юм. Теэд заримдаа луговодуудай ажалда ямаршье ушар тохёолдодог. Горхон дээрэ хаалтануудые бариха тухай хэлэhэн байгааб. Теэд энээнэй баригдахын урда ханааб татагдаха ёhотой ха юм. Техникэ хэрэгтэй! Трактор, машина үгы hаа, баhал юушье бүтээхэ аргагүй болонобди. Энээн тушаа отделениие эрхилэгшэдэ хандаха хэрэг гарадаг. «Манда техникэ үгыт» гэхэдэшни: «хүлеэжэ байгты» гэхэ гү даа, үгы гэбэл, ондоо харюу абаад, hанаhанаа бүтээжэ шададаггүйбди.

Хэндэшье мэдээжэ, мүнөө үедэ хэдэхэн арбаад гектар сабшалан hайжаруулха тушаа асуудал табигдана бэшэ, **харин колхоз, совхозуудта ойрын жэлнүүдтэ бүхы сабшалан hайжаруулагдажа, ниитын малда үбhэ ногоо элбэгээр бэлдэн абаха зорилго табигдана.** Иимэ зорилгын табигдаад байхада, техникэ үгыгөөр, ганса хүрзэ гартаа баряад юу бүтээхэбши даа. Хэрбээ луговодууд өөhэдынгөө мэдэлдэ трактортай байбал, ханааб малтаха, шугы бургааhа сэбэрлэхэ, сабшалангаа үрэжэлтэй болгохын тулада наг шэбхэ зөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха аргатай байна.

Сабшалан гээшэмнай үнинэй hайжаруулагдаагүй, жэл ерэхэ бүридэ шугы бургааhанда даргаджа байгаа. Урданьэгээл hайн ургаса ехээр үгэжэ байhан сабшаламнай муудажа, хэндэшье хэрэггүй болоно. Тиимэhээ **мүнөө үедэ гансашье луговодууд сабшалан hайжаруулха тухай бодохо бэшэ, мүн энээн тушаа мелиоративна отрядууд горитой ажал хэхэ уялгатай.** Манда хүрзэ хайлаагай орондо мелиоративна те... никэ хэрэгтэй! Имэл hаг бол... гэхэ байнаб. Бидэнэр олохон ге... тар газар шугы бургааhанhаа с... бэрлэжэ, сабшалангаа ургэдха... hанаатайбди. Тусгаар мелиора... тивна отрядуудай горитой туhа... ламжа хүргөө hаань. иимэ хүдэл... мэри үргэнөөр ябуулагдаха арга... байна.

Мүн сабшалан дээрэ онтоошье хэгдэхэ хүдэлмэри үгаа ехэ. Намагай дэгнүүhэтэй газарые жэгдэлжэ hайжаруулаа хада үб... hэн абтаха Нёдондо Хүсеэтэдэ... арбаад гектар газарай дэгнүүдэ... отологдожо, сабшалан болгогдо... hон байгаа. Тиигээд гол сабшалан... дээрэ ургадаг үбhэнhөө үшөө... hайнаар ургаhан байна. Гадна... минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ... талаар ямар байдал үзэгдэнэб? Зүгөөр энэ асуудал, сабшалангай газар үрэжэлтэй болгохо асуудал КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэшье хэлсэгдэhэн байна. Теэд нёдондо звенодомнай минеральна үтэгжүүлгэ үгтэhэн юм. Хайшан гээд тэрэниие хэрэглэхэ... Баhал бодолдо орообди. Сеялка байхагүй, тиигээд гараараа тараажа ороhон байгаабди. Ондоо хайшан гэхэбши. Һайн юумэ за... хижа асаруулаад, аша туhыень абангүйгөөр хаяжархиха гүш даа. Тиигэжэ огтолон болохогүй.

Энээнhээ гадна, сабшалан ял... жа үтэгжүүлхэ тухай хэлэгд... хээр. Энээнhээ урда техникэ зам... сэг үсөөн байхада, тиимэ олон гектарта наг шэбхэ зөөгдэдэггүй байгаа. Мүнөө ямараашье хүсэ... хэ арга байна. Тиигээд луговодуудай ажалда юун hаалта хэнэ... гэбэл, ашаа тээдэг машина, бульдозер совхоздомнай үгы юм. Энээн... hээ боложо, сабшалан дээрэ үшөөл бага наг шэбхэ гаргагдана. Зөөгдэhэн наг шэбхые тараа... гахэдэ баhал hаад үзэгдэдэг. Энэ хүдэлмэридэ тусгаар техник... үгыдэжэ, ехэнхидээ наг шэбхэ... морёор тараадаг гээшэбди. Тиимэ... hээ ажал ехэтэй болоно. Жэл бү... ри олон гектар үтэгжүүлхэ арга... хэрэглэгдэнэгүй. Үшөө юун ту... шаа тогтолтойб? Луговод байгаад, сабшалан дээрэ ажалладаг хада... үбhэ ногооной ургасые үлхэн... болгохо тухай бодожо ябаха хэ... рэгтэй ха юм. Минии hанахада... сабшалангай зарим участогуудые... жэл бүри ээлжээгээр үлөөжэ, үб... hыень сэсэглүүлжэ сабшаха ёhо... той hэмди. Хаража байхадамни... тиигэгдэнэгүй, саhаа эртэ ху... ряагдажа абтадаг.

Нёдондо бидэнэр гектар бүри... hөө 12 центнер үбhэ абаhан бай... гаабди. Энээниие бага гэжэ хэлэ... нэб. Хэрбээ ган гасууртай жэлдэ... hайнаар уhалжа шадаагүй hаа... най үшөөшье бага ургаса абтаха... байгаа. Сабшалангаа уhалхын... тулада үбэлэй үедэ ажаллаабди... Тошон ехээр халяажа. тэрэниие... хэрэглэhэн байнабди. Мүнөө жэл... дэ сабшалангаа уhалха хэрэгтэ... оролдолго гаргажа, долоо мя... ган кубометр мүлhэ хүргэжэ... абаабди. Мүнөө тэрэнэйнгээ... уhаар сабшалангаа уhалнабди.

Е. СЕРГЕЕВ,
Хориин аймагай Анаагай совхозой луговод.

ЗУҺАЛАНДАА ХЭЗЭЭ ГАРАХАБ

Энэ хабарай хүйтэн хагсуу байбашье, hүүлэй дулаан үдэрнүүдэй туршада зүлгэ ногоон хүдөө талаар hайжаржа, мал адуулhанай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, таргалуулха асуудалнуудые бодото дээрэнь шиидхэхэ саг орбо. Тиихэдээ hү ехээр hаалгада мүнөө үедэ онсо анхарал хандуулагдаха байhаниинь элитэ.

Харин Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд hү hаали дээшэлүүлхэ тухайда анхардаггүй, сэдьхэл тэниглэн hуудаг янзатай. Зунай дулаан үдэрнүүдэй үзэгдэжэ эхилээд, зүлгэ ногооной амтые малай танижа байха сагта hү hаалияа дээшэлүүлхын түлөө энэ ажахын яажа оролдожо байhанаар hонирхогдоо hэн.

— Гүрэндэ hү тушааха түсэбөө хэр дүүргэжэ байнат,—гэhэн асуудалда:

— Сэхыень хэлэхэдэ бирагданагүй. Халтад гэбэл хахад жэлэйнгээ түсэб баhал дүүргэхэгүйдөө болохомнай ха,—гээд, колхозой парткомой секретарь Кокорин олон шалтагуудые саашадаа дурдажа эхилнэ. — Үбhэ тэжээлээр энэ хабартаа ехэл ядалдаабди малаймнай бэлшэхэ газаршье тулюур...

«Коммунизм» колхоз нёдондо жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда мүн лэ бирагдаагүй, баhал шалтаг олдоо. Үбhэ тэжээлээр хомор байхада яагаадшье hүн дээшэлхэб даа. Теэд мүнөө малай зүлгэ ногоондо гараад байхада, hүн тухай хөөрэлдөөн тад ондоо, шэнэ эрилтэтэй.

Эндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй хайхарамжагүй гэхэ гү, үнеэдэйнгээ hаамые дээшэлүүлхэ тушаа ехэ бодолгото болодоггүй байhаниинь түрүүшын лэ үгын андалдаанhаа харагдажа эхилнэ.

Энэ колхоздо hаалиин табан гүүртэнүүд бии. Теэд эдэнэй нэгэниишье зунайнгаа бэлшээридэ гараагүй байhаар.

— Оройтожо байна бэшэ гүт? —гэжэ асуухада, колхозой зоотехник Банзаров hанаа амарханаар харюусана:—Үшөө эртэ гээшэ даа. Жэл бүхэндэл июнь hарада зуhаландаа буудаг зомди. Мүнөөшье жэл тэрэл сагтаа гарагдана бээзэ.

Колхозой хони хурьгад, шахажа тарган уулха мал зунайнгаа бэлшээридэ гаранхай. Теэд hүнэй гүүртэнүүд юундэ нобшорхо ёhотой болоноб. Һүүлшын эдээхэн үдэрнүүдтэ hүнэй дээшэлжэ байhан тухай хөөрэлдөөн гарана. Тиигэбэшье, бүхы табан гүүртын үнеэдэй үдэшэ үглөөнэй hаам хамтаржа 2500 литртэ арайхан дүтэлнэ. Энэнь нэгэ hаамхай үнеэнhээ оройдоол дүрбэ литр үлүүтэйхэн hүн hаагдаhан болоно. Зүлгэ ногоондо гаража байха үедэ иимэ байдалтай эбсэжэ бололтой аал? Колхозой хахад жэлэй hү тушаалгын түсэб дүүргэхын тулада мүнөө hаагдажа байгаа hүн нэгэ хахад дахин нэмэхэ зэргэтэй. Тиибэшье, гүүртын үнеэд полинуудай захаар, бэлшэшье ургасагүй газарнуудаар адуулагдажа байhаар гэжэ тэндэхин хэлэнэ. Бүри hаяын үдэрнүүд болотор малаа сабшалан дээрээ адуулhан hаа, мүнөө үеынь муу бэлшээридэ гарахадаа hүн дээшэлхэ гээшэ гү? Заабол июнь hара болохые хүлеэhэнэй хэрэг эндэ оройдоошье үгы шэнги.

Колхозой дүрбэдэхи, нэгэдэхи гүүртэнүүдэй зуhаланда бууха Нооли гэдэг газар колхозой зоотехник Банзаровтай ерэбэбди.

— Байха байра байдалаа өөhэдөө заhанабди гэжэ гүүртые даагша Батуев хөөрэнэ.—Найман hаалишад эндэмнай ерэхэ юм. Тиигээд хоёр адуулагшад байха юм бээзэ. Энэ зуhалангай гэр өөhэдөө эндэ асаржа табижа байнабди, — гээд дууhажа ядажа байhан хушалтатай гэр тэрэ харуулна. Эндэ оройдоол хоёр байрын гэр. Гүүртын бүхы үнеэдэй хаагдаха нэгэ ехэ хорёо, hалхи бороохоо халхалха hарабшашье харагданагүй.

— Иигээд лэ зуниие үнгэргэдэг лэ юм даа,—гэжэ Банзаров хэлэнэ.—Хоёр hара үлүүтэйхэн байха аад лэ, ехэ түхеэрэлгэ хэhэнэй ашаюуб?

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй hаалишадайнгаа байра байдалда багаханшье анхаралаа хандуулдаг hаань, hайн байгаа. Эндэ бүхэли гүүртын hаалишадай хоёрхон лэ гэр соо багтажа байхань гайхамаар. Дутуу дунда юумэн эндэ олон. Һүнэй hаагдамсаар хүйтэн газар табижа хүргэхэ түхеэрэлгэ үшөөл бэлэн болоодүй.

Бусаха замдаа энэл газарта ерэхэ hүнэй гүүртые даагша Цырендоржиеватай дуугаралсабабди.

— Мүнөө үедэ үнеэднай бага hү үгэнэ. Гүүртымнай бүхы үнеэнэй үдэшэ үглөөнэй hаам 600 литр болоно. Харин силос эдидэг байхадаа 700 литр болодог юм hэн. Найма-юhэн модоной газарта абаашажа адуулнабди, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө дэлгэнэ.

Цырендоржиевагай хөөрөөнhөө үнеэд адуулганhаа алдууржа «аяар энэ худар» ерэшэдэг байhыень дуулажа, ямар холуур зайшадаг байhыень гайхалсанабди. Энэ гүүртын hаалишад мүн лэ өөhэдөө зуhалангайнгаа байра бэлдэнэ. Тиимэhээ үдэрэй hаалга эмхидхэхэ тухай хэлэhэнэйшье эндэ үлүү.

— Һаалишаднай эсэшэнэ. Үдэшын 11 саг болотор заримдаа үнеэдээ hаанабди,—гэжэ Цырендоржиева үгэеэ дүүргэнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хахад дүүрэхэ болоо. Мүнөө үлэhэн эдэ үдэрнүүд шиидхэхы удхатай шанартай. Илангаяа хүдөө нютагай ажалшадай hү hаалияа дээшэлүүлхэ, энэ сагые зүбөөр эмхидхэжэ шадаха гээшэ тон шухала.

Теэд Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд нобшо хүжүүн эмхидхэлтэй байдалаа хэзээ болюулжа, hү hаалияа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ёhото анхаралаа хандуулхаб гэhэн асуудал гарана.

М. БАТОИН,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Т. Ф. Иванова сугтаа хүдэлдэг һаалишан Нина Максимовна Летяеватай хөөрэлдэжэ һууна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

ҮҮРЭЙ толоноор...

БҮДЭГ БАДАГ байһанаа зүүн зүйто зүгһөө сайһаар гэгээ оробо. Ирха барха нарһадай орой ёрбойлһоор улам тодо болобо. Тэнгэришье баһа хаяаржа эхилбэ.

Яаралтайгаар пуладаа толгойдоо ояха мүртөө тэрэ эхэнэр газаашаа гараба.

— Үглөөнэй мүшэд... Гоё даа. Үдэшэлэн эдэ мүшэд юундэшьеб иимэ гоёор наададаггүй, нишэ тиигээ гүйлдэһэндэл гү, али ямар бэ даа, нэгэл ондоо байдагбши бы даа. Мүнөө... байгаалиин эдэ гайхамшагта үзэгдэлые бидэнэр лэ, һаалишад, харадаг гээшэ хабди...

Үглөөнэй тунгалаг агаар. Алхалалдданабди. Алхам бухэмнай абяагай шэнги. Тамара Ивановатай үнеэнэйнь байра тээшэ ябанабди. Һэрюуншэг. Эбһээлүүлхэеэшье һанана. Хамта ябаһан эхэнэр тээшээ хулгай нюдөөрөө харанам. Телогрейкэнь шагталагдаагүй. Холо холо алхалаад ябана. Нюдэдынь баярай одонуудаар дүүрэһэн зандаа.

Энэ сэлеэн жэн балай. Нэгэ нохойн ган гахэ абяан тээ саанаһаа соностоно. Калиткын хас гээд хаагдахань дуулдаба. Эхэнэр...

— Зина Матвеева,—гээд Тамара хаана ха. Аб адли бододог зомди. Һурамхи болошонхойбди. Үглөөнэй дүрбэ гушанда бидэнэр, һаалишад... Үшөө эрэ тахяанууд, үүрэй толон... Хажуудахи үйлсөөр хүнүүдэй абяан бии болобо.

— Эдэшни хуул манай фермынхид лэ даа,—гэжэ Тамара намда хэлэнэ.

Бэшэ хэдшье иимэ эртэ бодохоб даа гэжэ ойлгоном. Ташалан нютагай эхэнэрнүүд үдэр бүриингөө ажал тээшэ шамдуугаар алхалалдана. Бүтэнһаа эртэ... Эртэшэ тахяанууд-һаашье урид юм гү.

Тамара тухай очерк бэшэхэ ёһотойб. Алхалалданабди. Тамара Филимоновна, шам тухай мүртэй һайнаар бэшэжэ шадахаа гээшэ гүб?

Үнэндөө залуу басаган байна даа гээд һананам. Тэрэ тэбхэр мүрэнүүдтэй. Буржад гэһэн үһэтэй. Хүхюутэй. Наһыень балай илгаруулхын аргагүй. Һайса харахадашни тиимэ бэшэ байха даа. Гуша гарамгай наһанай. Өөрөө арбан дүрбэтэй басагатай. Нюдэнэйнь хоорондо нэгэ уршалаа хээтэжэ эхилһэн. Даамгайгаар хүдэлжэ байхыень харахадаа ажабайдалай замаар нилээдгүй дабшаһан хүн гэжэ ойлгоном. Байдал һуудал гээшэмнайшье иимэл ха юм даа—хахадынь һайн, хахадынь муу байха даа...

1946 ондо Филимон Ильич Украинаһаа бусажа ерээ һэн. Бендеровскэ бандидуудые үгы хэхэ зорилгоор тэрээн руу эльгээгдэһэн байгаа. Тиихэдэ Тома басаганиинь арбан дүрбэтэй боложо байгаа. Хүйтэ абаһан, бэе муутай болоһон эсэгэнь уданшьегүй наһа бараа.

Тэдэ жэлнүүдтэ Томочка басаганай бага балшар наһанай жаргал дүүрээ һэн даа. Эхэнь—Александра Тимофеевна зургаан үхибүүдтэй үлөө. Бэрхэшээлтэй үе саг. Дайн байлдаан дүүрэһэншье һаа, баһал гулихадажа абаад һэн. Тиихэдэ Тамара зургаадахида һуража ябаа...

— Юу һурахабши даа, эжыдээ туһалха хэрэгтэй ха юм. Сагынишье тиимэ... Луговодуудай туһалагша болгожо табиба. Ханааб сэбэрлэдэг, уһа табидаг, сабшалангай модо шулуу сэбэрлэдэг—иимэ ажалтай байхабди. Һанаа зүүдэндэ орооошьегүй ажалдаа—һаалишанаар хүдэлдэг болоо бэлэйб...

Хүнүүд дуталдадаг байгаа. Олон хүн дайнһаа бусаагүй. Ерээшэдынь үлгэ һалга... Һамгадууд эрэ хүнэй орондо, эхэнэрнүүдэй орондо эдир залуу басагад—иимэл саг байгаал даа...

— Һаалишадай хүдэлмэридэ онсо өөрсэ юун байха һэм даа,—гэжэ колхозой партийна организациин секретарь Николай Павлович Мордовской хэлэнэ. Энэ үдэр бүриин лэ ажалда баатар габьяа харагдана бшуу. Булгал 17 һаалишад бэрхээр хүдэлдэг зонууд. Хараад урмашахаш. Тамара Филимоновна тухай хэлэхэ болоо һаа... Оролдосотой. Дүршэл шадабаряар бусадһаа нэгэ бага үлүү байжа болоо. Арбан табан жэлдэ нэгэл ажалда ябана. Һүүлшын хэдэн жэлэй туршада үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр хоёр мянган литр һү... Үглөө бодоод лэ мүнөөхил ажални... Хоёр мянган литр һүншни миин лэ һаагданагүй...

ҮҮРЭЙ ТОЛОНООР... һаалишадай амжалта түйлалтанууд нилээдгүй ехэ оролдолгын ашаар түйлагдадаг байһаниинь ойлгосотой. Үглөө бүри 4 час 30 минутада час жэнгирдэг гуримтай. Нюураа хүйтэн уһаар сэлмээгээд, газаашаа гарангаа басаганайнгаа унаһан хүнжэл заһаадхихадань, тэрэнь нүгөө тээшээ хараад умтажал хэбтэдэг...

Силос асараа ха. Яараха хэрэгтэй. Үрдөө һаа, үнеэдшни ехые эдихэ. Гашуубтар үнэртэй тэжээл... Үнеэдэй үүгэнэлдээн. Эдеэлжэ эхилнэ...

Гарайнгаа ара хажуугаар сохынгоо хүлһэ аршаад, хүрзөөрөө хүдэлнэ. Үнеэдэйнгээ байрын шабааһа түүхэ хэрэгтэй. Гидролиз бэлэн гэһэн абяан тэжээлэй кухни тээһээ дуулдана. Хүнэгүүдэй хор хар гэхэ абяан. Үнеэ һүтэй болгодог тэжээлые булеэнээр эдюулээл һаа һайн.

Ехэ гэдэһэтэй эреэгшэн. Эзэниинь тэрэниие альбэжэ эрхэлүүлнэ. «Тугал асарха болоо гүш». Тэрэнииень мэдэһэн юумэдэл эреэгшэн Тамарын дала мүрыень шэрүүн хэлеэр хард гэтэр долёогоод абана.

Иигэжэ нэгэ час тухай болоһоной һүүлээр лэ Тамара багахан һандайбшаяа абажа һууха. Түрүүн ухаагшанаа һаагаадхиха бэзэ. Үдэр бүри гансааараа энэ үнеэниинь хүнэг хахад һү гарадаг юумэл.

Үнеэ һаалган. Хөөһэтэһэн бүлеэн һүн. Дүрбэн саг соо энэ ажал үргэлжэлнэ. Арбан табан жэл соо Тамара хэды хүнэг һү һаагаа, хэды хүнэг үргөө гэхэбибди. Хэды шэнээн шэбхэ шабааһа үргэжэ гаргаа хаб. Эдэ бүгэдэниие хэн тоолобо даа.

— Минии ажалда ямар нюусанууд байхаб даа,—гэжэ Тамара миһэрнэ.—Бидэшни хүдэлмэришэн зон ха юм бибди. Хэһэн юумэшни хуу нюдэн дээрэ. Үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлээ һаа, ехэ һү һаахаш.

Оролдолгол хэрэгтэй гэжэ ойлгогшоб. Түрүүшынхеэ туталлаһан үнеэе түлжүүлхэ, хүхэ дэлэнгыень нидхэрхэ, бэртүүлхэгүй—иимэ ха юм даа. Үлүүхэнээр эдеэлүүлээ хүн аабзаш даа. Баһа муу зантай үнеэн дайралдаха. «Белянка» гэжэ эгээл тиимэ үнеэтэй һэм. Бузар зоболонтой. Һаахаяа һууҳадашни хайраха, һүүлээрээ шэрбэхэ, шабхадаха, элдэб эсээе гаргаха—хэсүү мал даа. Сухалдахадаа һүеэ табихаяа болёод байха—шортоо. Тиигэ тиигэһээр, тэрэ үнеэнэйнгээ дүрыень олоо һэм. Һаахынгаа урда тээ хилээмэ, һолоомо үгэжэ байгаад, эльбэхэ барихаш... Элдэбээр лэ хүдэлхэ саг болодог юм.

— Сугтаа хүдэлхэдэ хүнгэн, һайн абари зантай хүн байгша гүб даа,—гэжэ Нина Летяева Тамара тухайдаа хөөрэнэ. Үбгэниинь наһа бараһан. Дүрбэтэй басагахантай үлөө һэн. Мүнөө тэрэнь 14-тэй боложо байна. Эгээл иимэ наһандаа Тамара өөрөө хүдэлжэ эхилһэн. Басаганиинь шье һүрхэй бэрхэ хүн боложо ябана. Һургуулидаа эрхимээр һурадаг. Эхэдээ туһалдаг...

Тамара Иванова гү? А, шэнэ үйлсэдэ һуудаг лэ даа. Сэнхир сонхонуудтай байха. Э-э, хүбүүн, тэрэ Тамара тухаймнай бэшэ-бэшэ—гээд нэгэ хүгшэн намда хандаба. Тэрэшни үнэхөөрөө ажалаараа бүгэдэнэй хүндэ хайрада хүртэжэ байһан хүн байха,—гэмсээрээ тэрэ хүгшэн нам руу хараад байба.

ХАШАА СООНЬ сэбэрхэн. Бухы юумэниинь эмхитэй гуримтайгаар байра байрадань хэгдэнхэй. Гэртэньшье баһа сэбэрхэн. Эдэ бүгэдые хэзээншье урдижэ хэдэг юм аабдаа гэжэ һананам.

— Гансаараа яагаад бултыень урдихэ һэмбиб... Верэмни гэртээ эзэн юумэл даа. Фермынгээл ажал хэз һаам, хүрөө ааб даа. Мүнөө үшөөл барагтай уень гээшэ. Иигээд зуһаландаа—Мазникул гэжэ нютагта зөөжэ ошоходоо бүришье сүлөө забдагүй болохо юм гээбдии. Айлшан мэтэ гэртээ ороод гарадаг болохобди. Иимэ ажалтай зомдил даа.

Зина Матвеева яаралтайгаар гүйжэ оробо.

— Тамара, туһалыш! Хүрэнгымни хартаабха бага дутаха болоод байна...

— Аба, аба. Үдхэн, амтатай эдеэтэй, одоол ёһоор һайн харгаабхатайб. Манда ехэ бии, аба аба.

— Хүлисэгты, хүлеэгты нэгэ бага,—гэжэ Тамара намда хандаба. Тарилгын үе аад, хүнүүд хуу яаралтай. Хүршэдөө туһалангүй аргагүй. Мүнөө хүн зоной байдал һайжаржал байна гээшэ ха гэжэ харагшаб. Ажалда сүлөө забдагүй ябахадаа тойроод байһан юумэ обёорхогүйш. Үнэндөө булта һайн, шанга шадалтай, бүхы юумээр хангагданги байдалтай боложо байна ха юм бибди. Манай Ташалан нютагыешье харахада, юугээр дутуу бибди. Нэгэ забһартаа кинодо ошоноб. Ябажа байхада урматай—городтол адли. Сонхонуудтаа штор үлгэнхэйнүүд. Сэбэр, зохид... һаяхан клуб баригданхай. Ажабайдал гээшэмнай ехээр лэ хубилжа байна. Гурбахан жэлэй урда тээ манай үйлсэшье байгаагүй һэн. Манай һуурин түргэнөөр баригдажа байнал. Үнеэдэй байра бодхоогдоо. Тэндэ электрын элшэ хүсөөр үнеэ һааха, механизмын хүсөөр малаа уһалха, транспортёроор тэжээлөө, шэбхээ шэрэхэ—иимэ болгогдоо. Намда үндэр дээдын найдабари үзүүлжэ байна. Юу хэһэнэймни түлөө иимэ ехэ хөшөөл найдабари хүн зон үзүүлбэ гээшэб гэжэ шэбшэнэб. Айдаһамшье хүрэхэдэл гэнэ. Теэд Дондок Цыренович, (манай колхозой түрүүлэгшэ) минии һанал тэгшэлхэ юм: «Тамара Филимоновна, үнэн сэхэ ажалайшни түлөөл даа. Иимэ хүнүүдтэй байхадаа манай колхоз бэхижэжэ байна ха юм. Ши юун гэжэ һанана гээшэбши, ганса барилгашад энэ байра бодхоогоо гээгши? Энээндэшни шиниишье хубита байхал!» гэхэ юм. Нээрэйшье тиимэл юм аабдаа. Үнеэдэй яла сала болоһон байра харахадаа бидэнэр, һаалишад нэгэ юумэн тухай бодолсонобди. Иимэ һайн, упи удаан байха байра бараа хадаа баһа тэндэ хүдэлдэг хүнүүд тухайдань һанамжалалсаха байгаа ха юм. Юуб гэхэдэ, тэндэ душ хэлсэһэн байгаа һаань, юун һайн байха һэм... Хүдэлжэ хүдэлжэ душда орожо, бэеэ угаадаг болоо һаа, юун һэм. Бухы дээрэз ариг сэбэрые сахиха тухай асуудал шиидхэгдэхэ байгаа бшуу. Һайн шанартай продукци абтадаг болохо һэн бэзэ. Хүсэд бодомжолоогүй болоно. Дээдын зургаанда ябаха сагай ерээ һаань, эдэ бүгэдэн тухайдаа бодолсохо болоноб. Тиихэдээ ганса найдабари бэшэ, харин харюусалга ехэтэй хэрэг бүтээхэ хүн болоно хаб. «Шимнай манайнгаа хэрэгсэл тухай хэлэхөш» гээд нүхэдни намда яриха юм. Теэд хүнэй урда гаража нэгэ үгэ дуутаржа үзөөгүй хүмши гүб даа...

Үглөөнэй 4 час 30 минутада час жэнгирнэ. Баһа нэгэ шэнэ үглөөгүүр өөрын онсо шэнжэтэйгээр морилбо. Харашаг шарайтай залуу эхэнэр телогрейкэеэ яаралтайгаар үмдөөд, газаашаа даб гэнэ. Хаяаржа эхилһэн тэнгэри, үүрэй толон —эдэ булта эртэшэ ажалша хүнүүдтэй энэл үедэ золгодог шуу.

Ю. ИГУМНОВ.

Загарай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

ХҮҮГЭДЭЙ БАЯСАН ЖАРГАХЫН ТҮЛӨӨ

Мүнөөдэр—үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр

Совет эхэнэрнүүдэй Комитедэй президиумэй түрүүлэгшые орлогшо Л. И. ПЕТРОВАТАЙ хөөрэлдөөн

Хүүгэдые хамгаалха уласхоорондын Үдэрые бүхы дэлхэйн оронуудта июниин 1-дэ 17-дохёо тэмдэглэхэнь гээшэ. Энэмнай миил һайндэр болоод дүүрэхэ бэшэ юм. Энэ хадаа дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн, хүүгэдэй баяртай һайханаар жаргахын түлөө, бүхы хүн зоной амгалан тайбан байхын түлөө тэмсэхэ үдэр болохо юм.

Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ секундада бүхэндэ гурбан хүн мүндэлэн түрэжэ байдаг. Ерээдүйн байдал тухай бодожо үзэхэдөө, эхэ, эсэгэнэрынь үхибүүднай бэе махабад һайнтай байжа ургаһай, эрдэм номдо һураһай гэжэ хүсэдэг байна ха юм. Тиихэдээ газар дэлхэй дээрэхи ажаһуудалаа улам һайн һайхан болгохын тулада, хүүгэднай өөһэдынгөө гараар али бүхы юумэ хэжэ бүтээжэ байһай гээд һанажа, хүсэжэ ябадаг. Эхэ боложо үхибүү түрэһэн эхэнэрнүүдтэ эдир залуу үетэнэй зол жаргал гээшэ илангаяа үнэтэйгөөр һанагдаха юм. Уласхоорондын байдалай улам шангадажа, яаралтайгаар рэбсэглэлгын хэгдэжэ, дайн байлдаанай һүжэрхэ аюулта гуламтануудай бии байһан сагта хүн зон һанаа амархан байжа шадахагүй болоно бшуу.

Мүнөө дэлхэй дээрэхи үнэн сэхэ хүнүүд бүгэдөөрөө Вьетнамда боложо байгаа дайн сэрэг тээшэ анхаралаа хандуулна. Тэндэ Американ эзэрхэг түримхэйнэр вьетнам арадта эсэргүүсэн, бомбо напалм, хорото газ хэрэглэжэ, жэрхэмшэг дай хэһээр. Тиимэһээ, хүүгэд дахяад үхэжэ, хосоржо, һая бүрилдэжэ эхилһэн ами наһан таһаран һалажа байна.

Вьетнамда США-гай хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй дайе, мүн ДРВ-е бомбодолгые энэ дары болюулха гэһэн эрид шанга эрилтэ совет эхэнэрнүүд табижа байнхай. Вьетнам арадай үнэнтэ зүб тэмсэлдэнь шухала хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхын тула Советскэ правительствын абажа байгаа хэмжээнүүдые манай эхэнэрнүүд үнэн зүрхэнһөө һайшаан, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Вьетнам эхэнүүд болон тэдэнэй үрэ хүүгэдыень хамгаалхын түлөө уласхоорондын демократическа эхэнэрнүүдэй федерациин бүхы хэмжээ ябуулгануудые Советскэ Союз дотор эдэбхитэйгээр һайшаан дэмжэнэ. Тиихэдээ суглаа, митинг, жагсаал хэнэ, буруушаалгын телеграмма, бэшэг эльгээнэ. Өөһэдынгөө интернациональна үүргэ уялгада үнэн сэхэ байһан совет эхэнэрнүүд Вьетнамай эгэшэ дүүнэрэйнгээ арюун нангин тэмсэлдэ талархажа байдаг.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Глуховска хлопчатобумажна комбинадай эхэнэрнүүдэй коллектив 761 түхэригтэ бэлэг Вьетнам руу эльгээбэ. Ханой хото эльгээһэн бэшэг соогоо тэдэнэр иигэжэ хэлэнэ: «Хариин булимтарагшадта эсэргүү үнэнтэ зүб тэмсэл хэжэ байхадаа вьетнам арадай үзэжэ байһан тэрэ ехэ гарза хохидолые манай энэ бишыхан бэлэг бусаажа шадахагүй гэжэ мэдэнэбди. Зүгөөр, хүндэтэ эгэшэ дүүнэр, таанадайнгаа нангин тэмсэл дэмжэжэ, талархан хүндэлжэ байһанаа мэдүүлхын тула эльгээһэн бэлэгыемнай тогтоон абыт гээд үнэн зүрхэнһөө гүйнабди. Үнэнтэ зүб мандахал гэжэ бидэнэр лаб этигэнэ, найданабди». Тамбовско областьдо Вьетнамда американхидэй хэһэн эзэрхэг түримхэй аашые буруушааһан 700 гаран митинг болоо һэн. Тиимэ жэшээнүүд яһала олон.

Өөһэдынгөө интернациональна үүргэдэ үнэн шүтэнхэй олон түмэн совет эхэнэрнүүд энээнһээ хойшодоошье вьетнам эгэшэ дүүнэрэйнгээ нангин тэмсэлдэнь тэдэнтэй талархажа байха юм. Мүн бэеэ даанхай гүрэнтэй, эрхэтэй сүлөөтэй болохын түлөө колониальна дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа Анголын, Мозамбигай болон бэшэшье оронуудай арадуудай тэмсэлые тэдэнэр шууд дэмжэжэ байнхай.

Теэд, хүүгэдые хамгаалха гээшэмнай тэдэндэ амгалан тайбан байдал олгоод, дүүрэхэ бэшэ ха юм. Газар дэлхэй дээрэхи олохон оронуудай үхибүүд гүйранш алга үлэсхэлэн, үбшэн тахал, үндэһэ яһанай илгаа гаргаха, үзэг бэшэг мэдэхэгүй, зараса богоол болгодог гасалан зоболонһоо аршалагдаагүй байна ха юм. Гансал үлэсхэлэн туранха байдалһаа дэлхэй дээрэ 40 миллион хүн наһа барана. Тэдэнэй дунда ехэхэн хубинь хүүгэд болоно. Яһала олон үхибүүд жэлшье хүрэнгүйгөөр наһа барадаг. Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудта хүүгэд олоороо үхэжэ байдаг. Тэндэхи арадууд хэдэн зуун жэлэй турша соо колонизаторнуудта тиимэ гэшэгүй хүндөөр мүлжэгдэжэ байһан гү, али байһаншье зангаараа.

Совет эхэнэрнүүд Африкын, Азиин, Латиин Америкын оронуудта һуудаг эгэшэ дүүнэр тээшэ хани барисаанай гараа һарбайдаг, тэдэндэ гансахан моральна бэшэ, мүн материальнашье дэмжэлгэ үзүүлдэг байна. Манай комитет эдэ оронууд худар хубсаһа хунар, эдеэ хоол, һургуулиин ном һудар эльгээдэг, национальна кадрнуудые һургаха хэрэгтэ хабаадалсадаг.

Зургаан жэлэй саада тээ ООН-ой Генеральна Ассамблей хүүгэдэй эдлэхэ эрхэ тухай декларации гаргаһан юм. Тиихэдээ бүхы дэлхэйн үхибүүд үндэһэ яһанай талаар ямаршье илгаада оронгүй, хүүгэд байха эрхээ эдлэхэ ёһотой гэжэ баяр ёһолол тойгоор тэмдэглээ бэлэй. Зүгөөр, иимэ энэрхэг зарлал тунхаглаха, тиигээд тэрэниие хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгэй хоорондохи зайнь үшөө ехэл байна ха юм. Ерэхэ намар хүүгэдэй асуудалаар Стокгольмдо болохо Бүхэдэлхэйн конференцидэ хабаадагшад суглараад байхадаа, түс декларациин соносхоһон зарлалшамуудые заатагүй дүүргэхыень гүрэнүүд болон правительствануудһаа эрихэ болоно.

Хүүгэд тухай арад зомнай угаа ехэ анхарал оролдолго гаргана. Советскэ Союз, социалис оронууд хадаа дороһоо ургажа ябаһан эдиршүүлдэ инаг оролдосотойгоор хандаха эрхим жэшээ харуулна. Залуу үетэн тухай оролдохо гээшэмнай оронойнгоо ерээдүй тухай оролдохо хэрэг болохо юм гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн. Тиимэһээ Коммунис парти, Совет правительство Ленин багшынгаа хэлэһэн энэ захяа заабарииe үнэн сэхээр дүүргэнэ. Манай эндэ үхибүүдэй ажаһуудал һайжаруулха ябадал арад зоной ниитын һуудал байдал дээшэлүүлгэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Һаяхан Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд боложо дүүрэбэ. Тиихэдээ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые баталан абаа. Шэнэ табан жэлэй түсэб соохи тоо бүхэн эрдэм болбосоролой болон һуудал байдалай талаар совет хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангахаар зорюулагданхай.

Энэ Директивэнүүд хүүгэдэй эмхи зургаануудые угаа олоор байгуулхаар хараална. Тэдэ бүгэдэнь бэлэн болоод байхадаа, 1970 он болотор 12,2 миллион хүүгэдые байлгажа шадаха юм. Манай элүүрые сахилга шэнэ табан жэл дотор яһала ургашаа дабшаха байна. Тиихэдээ үбшэн тахалһаа һэргылхэ, хүүгэдэй бэе махабад һайжаруулха, физкультура болон спорт дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ байна. Мүн арадай гэгээрэл шэнэ шатада дэбжээхэ юм. Жэшээнь, табан жэл соо 22 мянга гаран шэнэ һургуули баригдахаар хараалагдана.

(ТАСС).

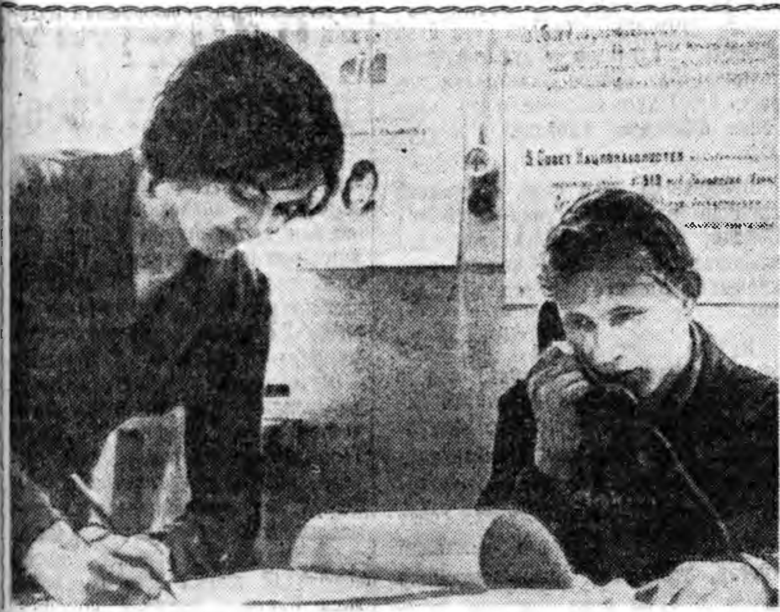

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын дүтэлхэ бүри Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай агитпунктда хүлгөөтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитаторнууд-студентнүүд Люда Котова, Григорий Фефелов гэгшэд 89-дэхи һунгалтын участогта хүнүүдэй список шалгажа, һунгагшадай асуудалнуудта харюусажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АГИТАТОРНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Улаан-Үдын аймагай ажахынуудай, эмхи зургаанууд болон предприятинуудай агитаторнууд хоёр бүлэг болон хубаарилагдажа, нэгэниинь Ивалгада, нүгөөдүүлынь Тарбагатайда суглараба. Энэ хоёр ондоо болоһон семинарта 200 шахуу хүн хабаадаа. Зүгөөр эдэнэй һуралсалайнь программа нэгэн. Тарбагатайда болоһон семинар тушаа эндэ хэлэе.

Агитаторнуудта КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүд ба аймагай агитаторнуудай зорилго тухай, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд уншагдаба. Һүүлээрнь КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Ма[illegible]ырова СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын бэлэдхэлэй үедэ агитаторнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай заабарилхы удхатай элидхэл хэһэн байна.

Тэрэнэй удаа агитпунктнуудые даагшад хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай үгөөэ андалдаба. «Маяк» колхозой Десятниковэ тосхоной агитпунктые даагша нүхэр Григорьевой хөөрөөн ехэ һонирхолтой байба. Тэрэнэй хүдэлмэриһөө халан абаха юумэнүүд нилээд олон. Тэрэшэлэн Бурнашево, Ехэ-Куналей, Куйтун тосхонуудтахи агитпунктнуудые даагшад нүхэд Малютин, Калдяев, Михайлов гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Агитаторнууд—Доодо Саянтын һургуулиин багша (Калининай нэрэмжэтэ колхоз) нүхэр Бутковская, «Маяк» колхозой экономист нүхэр Курдюков гэгшэд өөһэдынгөө участогууд дээрэ ойлгууламжын хүдэлмэри ямараар ябуулдаг тухайгаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн байна.

М. РЫЖАКОВ,
манай информатор.

ОЛОН АЙЛАЙ АЙЛШАН

Залуу багша Владимир Лоргоктоевые «Дружба» колхоздо ехэ, багагүй хүндэлдэг. «Урихан, ямаршье хүниие хүндэлдэг, бодон тоолон хөөрэлдэдэг хүн даа» гэжэ тэрээн тухай эндэ омогорхон хэлсэдэг. Эдэ үдэрнүүдтэ залуу багшые ангуушадай, загаһашадай, малшадай гэртэ ходоол харахат, олон айлай айлшан болонхой. Тэрэ СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалта тухай нютагаархинайнгаа дунда хөөрөөнүүдые үнгэргэнэ, ойлгосогүй юумыень хэлэжэ үгэнэ.

Үдэшэндөө Владимир Лоргоктоев «Улаан гэртэ» ерэдэг. Мүн фельдшер, КПСС-эй гэшүүн Анна Канарихинае эндэ харахат.

— Нүхэд Лоргоктоев Канарихина хоёр эгээл эдэбхитэй агитаторнууднай гээшэ. Тэдэнэр эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлмэрилнэ,—гэжэ «Улаан гэрэй» инструктор Вячеслав Ощепков хэлэнэ.

Агитаторнуудай һунгагшадта хөөрэжэ үгэхэ һонирхолтой юумэн бии. Совет засаг бар тайгада эрдэм гэгээрэлэй, соёл болбосоролой толо асараа бшуу. Урдань үбшэ хабшанда, үрэ шорондо дарагдажа байһан эвенк бага яһатаниие сүлөөтэй болгожо, шэнэ ажабайдалай, коммунизмын харгы заажа үгөө. Иигэжэ урданай барга ажабайдал тухай, мүнөөнэй жаргалта ажабайдал тухай агитаторнууд һунгагшадта хөөрэнэ.

А. КУШНАРЕВ.
Хойто-Байгалай аймаг.

БАРАЙХИД ЭДЭБХИТЭЙ

Мухар-Шэбэрэй Бар тосхоной агитаторнууд һунгалтын урда тээхи агитационно-ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

18 хүн агитаторнууд. Тэдэнэй гурбаниинь мал ажал дээрэ, бэшэниинь айлнуудаар ябажа, ойлгууламжын хүдэлмэри хэнэ, — гэжэ партийна эхин организациин секретарь Я. О. Шангин хөөрэнэ.

Агитаторнуудаар эндэ нютагай найман жэлэй һургуулиин багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, коммунистнууд томилогдонхой.

Тэдэнэр участогууд дээгүүрээ 3—4 дахин ябажа, һунгуулиин Дүрим, депутадта кандидадууд тухай хөөрэжэ үгөө. Мүн һунгагшадайнгаа списогэй шалгалтые дүүргээ.

Агитпункт эндэ ехэ ажал ябуулна. Тэндэнь нютагай библиотекын уусхэлээр уншалгын зал эмхидхэгдээ, үдэр бүри агитаторнууд графигайнгаа ёһоор дежурладаг. Мүн агитколлективэй ажал хүдэлмэриин түсэбтэй, һунгалта тухай Дүримтэй, депутадта кандидадуудай намтартай танилсажа болохо юм. Залуушуулда туһалха тусхай альбом хэгдээ. Бүхы һунгагшадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан хандалга тухай олохон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Агитпунктда шэнэ газетэ, журналнууд үдэр бүхэндэ асарагдадаг.

Агитаторнуудһаа Барай найман жэлэй һургуулиин багшанар А. П. Потапова, Е. В. Таршанова, О. С. Ковилева, колхозой экономист И. М. Немчинов болон бусад шалгаржа, һайнаар хүдэлнэд.

Г. ХОГОЕВ.

ЗУНАЙ ҺАЙХАН ЭНЕЭБХИЛЭЛ

Зулгы зохид зунай һара гараба. Июниин 1—үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр. Энэ үдэр эб найрамдал, энхэ тайбан байдалые сахиха дуратай хүнүүд үхибүүдэй энхэ амгаланаар хүмүүжэхынь түлөө тэмсэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Ерээдүйн зол жаргалта коммунис общество байгуулха хүнүүд—ургажа ябаһан үхибүүдэй ямаршье зоболон үзэнгүй хүмүүжэхэ, эрдэм номдо һураха, мэргэжэл олохо арга Совет орондомнай дүүрэн бии.

Улаан-Үдынмнай Железнодорожно районой эхин классуудай 6-дахи һургуулиин һурагшад, илангаяа нэгэдэхи классайхид, аргагүй баяртай, хүхюунүүд. Нэгэдэхи класста һурабаг эдэнэрнай Россин Федерациин һургуулинуудай дунда түрүүлбэ. Мүнөө эндэ һуралсаһан 31 хүбүүд, басагад бултадаа нэгэдэхи классаа дүүргэжэ, нэжээд наһа нэмэбэ.

— Хүбүүдни, таанадаа амаршалнаб. Таанад, бултадаа һайнаар һуража, хоёрдохи класста орохо болобот. Мүнөө хэмнай ямараар һуража гараа гэжэ хаража үзээ!—гээд, нэгэдэхи классай багша Ия Ивановна Лузанова һурагшадтаа хандана.

— Таанадай 10 һурагшад бүхы предмедүүдээрээ «5» гэһэн сэгнэлтэ абажа, һургуули соогоо эрхим һурагшадай тоодо оролсобо. Һурагшад Гоша Имеев Леня Антонов хоёр һүүлшын четвертидэ бүхы предмедүүдээрээ «5» гэһэн сэгнэлтэ абаһан. Тиигэжэ эрхим һурагшадаа хүсэбэ. Бултыень амаршалая,—гээд, Ия Ивановнагай хэлэхэдэнь бултадаа альгаа ташалдана.—Хоёрдохи класста һурахаяа ерэхэдээ, зундаа һайнаар амаранхай, томонууд боложо ерэгты,—гэжэ Ия Ивановна һурагшадтаа хүсэнэ.

Һүүлээрнь эрхим һайнаар һуралсаһан һурагшадынь һургуулиин дирекциин сүгһөө үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдана.

Дүрсагдагша классай 31 хүбүүд, басагадай дундаһаа нэгэшье һурагша хоёрдохи жэлдээ үлөөгдэнгүй, булта дүүргэжэ гараһан байна. Гансахан Саша Лупашко нэгэл предмедээрэн «3» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

...һайхан зунай эхин тала дайдаар зэрэлгээтэжэ эхилбэ. Хото хүдөөгэй үйлсэ гудамжанууд, тала дайда ногооршоо. Хүдөөдэ хүхын донгодоон түлэг дундаа. Зүлгэ ногоон хүхэржэ эхилээ. Иимэ гоё сагта үхибүүд зунайнгаа амаралтада гараба ха юм. Тэдэнэй зариманиинь аяншалгада ошохо, нүгөөдүүлынь колхоз, совхоздоо туһалхань, бэшэдынь лагерьта амарха.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Жаргалта балшар наһан

«СОВЕТ ЗАСАГАЙ ТАБИН ЖЭЛ» ГЭҺЭН ФОТОКОНКУРС

Агуухэ Октябриин социалис революциин болоhоор 50 жэлэй ойн гайхамшаг hайндэрые совет арад ерэхэ жэлдэ тэмдэглэхэеэ байна.

Буряадай Журналистнуудай холбоон, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакци совет арадай агуухэ hайндэрэй хүндэлэлдэ «Совет засагай 50 жэл» гэhэн фотоконкурс соносхобо. Энэ конкурсдо дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудай, профессиональна училищинуудай, пионерэй эмхинүүдэй, предприятинууд болон эмхи зургаануудай фотокружогууд, фотоателье коллективүүдэй, тэрэшэлэн фото-зураг буулгадаг эдэбхитэд, мэргэжэлтэ фотографууд тус тустаа хабаадажа болохо.

Фото-зурагууд Совет засагай жэлнүүдтэ Буряад ороной түүхэтэ замые, социализм болон коммунизм байгуулгын талаар туйлагдаhан амжалтануудые, арад түмэнэй революционно, дайшалхы, ажалай баатаршалгые эли тодоор харуулха ёhотой. Республикын түрүү хүнүүд, предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай ажал хэрэгүүд, hургуулинуудай, соёлой эмхи зургаануудай ажабайдал конкурсын фото-зурагуудта үргэнеэр харуулагдаха зэргэтэй. Тус конкурсдо хабаадагшад түрэл хизаарайнгаа гоё hайханиие, hур жабхалантые, байгаалиинь харуулhан фото-зурагуудые буулгажа асарха бээз гэжэ конкурс эмхидхэгшэд найдана.

13 х 18 сантиметр ба бүришье ехэ хэмжүүртэй, глянцева, матова саарhан дээрэ буулгагдаhан фото-зурагууд конкурсдо абтаха.

Зурагай нэрэ, буулгаhан хүнэй фамили, нэрэ ба гэрэй адрес заагдаха зэргэтэй.

Һайн фото-зурагууд орохон зэргээрээ газетэнүүдтэ тунхаглагдаха.

Конкурсдо эльгээгдэhэн зурагуудай түрүүшын харалга Улаан-Үдэ хотын 300 жэлэй ойн hайндэрэй үеэр, түгэсхэлэйнь харалга— Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ.

Конкурсоор илагшад I, II, III шатын дипломуудаар, дурасхаалта бэлэгүүдээр шагнагдаха.

Конкурсдо орохон зурагууд бусаагдахагүй, рецензилэгдэхэгүй.

Фото-зурагуудаа иимэ адресаар эльгээхые гүйнабди: г. Улан-Үдэ, Ленина, 35, Объединенная редакция газет «Правда Бурятии» и «Буряад үнэн», «На конкурс 50 лет».

Зурагуудыетнай хүлеэнэбди, нүхэдүүд!

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Кашалот гэжэ кит загаhанай эльгэн 400 килограмм шахуу болодог. Тэрэ эльгэниинь 100 тонно сагаан тоhоной гү, али 5 миллион үндэгэнэй тэнтэй витаминтай байдаг.

* * *

Биологуудай харадаг океанай бүхы амитадай 600—700 янзынь амитад 5—6 километр гүнзэгыдэ амидардаг. Тиихэдэ оройдоо 120 янзынь амитад гүнзэгы уhата hудал hубагуудтань байдаг байна.

* * *

Судак, сурхай гэжэ загаhад 200 мянга гаран, гутаар—1 миллион хүрэтэр, треска ба угорь—100 миллион хүрэтэр, луна загаhан 300 миллион хүрэтэр түрьhэ гаргадаг байха юм. Түрьhэниинь жараахай болодог. Миллион жараахайн 20—30 мянганиинь олзоборилго хэхэ хэмжээндэ хүрэтэреө ехэ болодог байна.

Спорт

Шэнэ рекорд

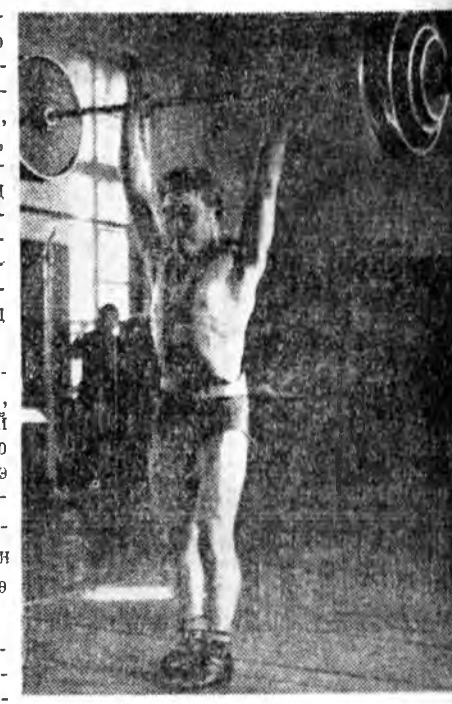

Республикын зунай спартакиадада оруулагдахаар штанг үргэлгөөр үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ «Локомотив» (үнгэрэгшэ жэлэй чемпион), «Труд», «Спартак», «Урожай», «Ажалай резервын» спортсменүүд хабаадалсаа. Зүгөөр hонирхолтой энэ мүрысөөндэ «Буревестник», «Динамо» бүлгэмэй командануудай спортсменүүд хабаадалсабагүй.

Мүрысөөнэй эхилэн сасуу «Локомотив», «Труд» бүлгэмүүдэй спортсменүүд хоорондоо шанга тулалдаа хэжэ ороно. Бусад бүлгэмүүдэй штангистнууд спартакиадада хабаадалсаhан лэ нэрэ зүүхын түлөө мүрысөөн болоо.

Бури хүнгэн шэгнүүртэн сооhоо «Локомотив» бүлгэмэй Александр Топоров 1966 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ. Энэ нүхэрнай гурбан упражнени гүйсэдхэхэдөө хамтадань 257,5 килограмм үргэhөн байна. «Труд» бүлгэмэй Виктор Шагдаров 252,7 килограммда хүрэжэ, хоёрдохи hуури эзэлнэ.

Хүнгэншэг бэетэйшүүлэй дундаhаа Сергей Деханов («Локомотив») 255 килограмм үргэжэ өрхимлөөшье hаа, урда жэлнүүдтэ өөрынгөө тогтооhон рекорддо хүрөөгүй.

Хүнгэн бэетэйшүүл сооhоо эгээл олон спортсменүүд суглараа. 11 хүнэй дундаhаа Щербинин, Томилов гэгшэд эрхимлэнэ. Дундууршаг шэгнүүртэдhээ Борис Хамаганов эрхимлэжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ. Дунда зэргын бэетэйшүүлэй дундаhаа республикын үнинэй спортсмен Иван Акатов («Урожай») 343 (105+108+130) килограмм үргэжэ, дахинаа республикын чемпион болоно.

Хүндэшэг бэетэйшүүл сооhоо Виктор Кащеев («Локомотив») бултанhаа hайн амжалта харуулаа. Тэрэ штанг гэнтэ үргэхэ упражнени гүйсэдхэхэдөө 108 килограммда хүргэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ Фомицкиин тогтооhон рекордые 500 граммаар нэмээгээ. Мүн Виктор Кащеев 147,5 килограмм шэгнүүртэй штанг түлхижэ, республикын рекордые 6,5 килограммаар hайжаруулжархёо. Тиигэжэ штанг үргэлгөөр гурбан упражнени гүйсэдхэхэдөө дүн хамтадань 370 килограмм болгожо, республикын шэнэ рекорд тогтооhон байна.

Команда бүхэнэй мүрысөөнэй дүн гаргахада «Локомотив» бүлгэмэйхид шалгаржа, дахинаа республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дундууршаг бэетэй шэгнүүртэн сооhоо республикын чемпион болоhон Борис Хамаганов штанг үргэжэ байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ТЕАТР ҺҮҮЛШЫН ЗҮЖЭГ

Гүрэнэй Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай коллектив энэ жэлэйнгээ hүүлшын шэнэ зүжэг табижа, городойнгоо ажалшадые баясуулба. Композитор Эдгар Оганесянай «Вечный идол» гэhэн энэ шэнэ зүжэгэй гол рольнуудые Ольга Короткова, Анатолий Мягков гэгшэд гүйсэдхэнэ.

Буряадай АССР-эй габьяата артист В. Хараев, дуушад Г. Иванов, А. Сыдыкбаев, Б. Васильев болон бусад шэнэ зүжэгтэ хабаадалсаhан байна.

Үсэгэлдэр үдэшэлэн тус театрайхид hүүлшынгээ зүжэг табяад, хүршэ городуудтаа айлшалхаар аян замдаа мордобо. Манай театрай артистнууд Братск, Иркутск, Ангара, Барнаул городуудта хүрэжэ ерэхээр хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ зүжэгэй нэгэ үйлэ харуулагдана.

С. ДОРЖИЕВ.

ХОРИН ЖЭЛДЭ ПОЧТАЛЬОН

Арьбажал тосхон соогуур уршалаатан татаhан нюуртай набтаршаг хүгшэнэй тэсхэгэр хара сүүмхэ үргэлөөд ябахыень үдэр бүхэндэ хараха байхат. Тэрэ хүгшэмнай хүн бүхэндэ баяр баясхалан асаржа, үдэр бүриин hонин мэдээсэлнүүдые дуулгахын түлөө ярана ха юм.

Цэбэгмэд Цыремпиловае танихагүй хүн гэжэ Загарайн район соо хомор байха. Юун бэ гэхэдэ, тэрэ хүгшэн долоон колхозые даагаад, арбаад жэлдэ налоговой агентээр ажаллаhан. Тиин «Финансын ажалай отличник» гэhэн значогоор шагнагдаhан юм. Тэрэнэйнгээ hүүлээр мүнөө болотор хоридохи жэлээ почтальоноор ажаллажа байна.

— Мүнөө пенсидэ гараhаншье hаа, үшөөл удаахан ажаллаха хүсэлэнтэйб. Эхэ оромнай улам ехээр хүгжэжэ, хүн зоной байдалай бүри жаргалтай боложо байхада, ажал хэхэhээ хүндэтэй юун байхаб,—гээд Цэбэгмэд хүгшэн хөөрэнэ. «Бороо шуурганшье хамаагүй, хахад наhан соогоо сүүмхээр дүүрэн баяр зөөгөө юм даа. Юрэдөөл Цэбэгмэдээ булта, хүгшэн залуугүй хүлеэжэ ядажа байдагбди», — гээд тэндэхи айл зониинь хэлсэдэг.

Тиигэжэ магтаханьшье буруу бэшэ юм. Цэбэгмэд хүгшэн үглөө бүри бодоод лэ ябагаар ябажа, зуу гаран айлда газетэ, журнал, бэшэгүүдые тараана. Аяар хорин жэл соо ябаhыень hунааха, тараahыень суглуулха болоо hаа, хэды ехэ болохо гээшэб! Үшөө хүн бүхэнэй сэдьхэл мэдэрэлыень хужарлуулжа, онсо удхатай хүмүүжүүлгын аша туhа хээ гээшэб! Тиигэжэ хүгшэн наhатай болотороо хорин жэл соо ажаллаха гээшэ бэлэн бэшэ, нугаршагүй зориг, hайхан сэдьхэл хэрэгтэй.

— Мори эрихэдэмни үгэдэг юм. Теэд би өөрөө айл бүхэндэ орожо, эгээ түрүүн шухала hонинуудые тобшохоноор хэлэхэ дуратай хүм. Юрэдөөл сүүмхэ бидэ хоёр удаахан лэ ханилжа ябаа юмди, хоёр жэл болоод, шэнэ сүүмхэ hэлгэжэ, хорин жэл соо арбаад сүүмхэ үргэлөөб даа,—гэбэ Цэбэгмэд хүгшэн.

Манай хүдөө ажахые хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түсэб тухай партиимнай съездын материалнууд гэжэ ямар hонин гээшэб! Тэрэниие уншахала хүн зон хүлеэжэ ядахадаа, зариманиинь тэрэниие угтажа байдаг. Үшөө мүнөө дээдын засагта hунгаха hунгалта тухай, тэндэ эгээл эрхим түрүү хүнүүдээ депутадта дэбжүүлжэ байhан материалнууд тон hонин. Иимэ hонинтой газетэ, журналнуудые Цэбэгмэд Цыремпилова захигшадтань дары хүргэхые оролдоно.

Н. ЦЫНГУЕВ.

Загарайн аймаг.

ШАТАР

ҮСӨӨХЭН ХҮНҮҮД ХАБААДАБА

Үсөөхэн эхэнэрнүүдые хабаадуулhан шатараар Улаан-Үдэ городой түрүү hуури эзэлэлгын наадан анха түрүүшынхеэ болоо. Энэ мүрысөөндэ 10 хүн наадаа.

Энэ мүрысөөндэ Нина Усачева 9-hөө 7,5 очкотой боложо, нэгэдэхи hуури эзэлбэ. 7 очкотой болоhон Евгения Игнатушина хоёрдохи hуурида гараhан байна. 5,5 очкотой Рима Данилова гурбадахи hуури эзэлээ. Дүрбэдэхи, табадахи hууринуудые залуу шатаршад Виктория Ильина, Евгения Павлова гэгшэд хубаабад.

Эдэнэр бултадаа Улаан-Үдэ городой түрүү hуури эзэлхэ ээлжээтэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болоо.

КУБОГАЙ ТҮЛӨӨ

Буряадай облпрофсоведэй кубок абахын түлөө шатараар үйлэдбэриин коллективүүдэй командын түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн боложо дүүрэбэ. «Электромашина» заводой, мяханай комбинадай команданууд туд бүридөө 27 очкотой боложо, түрүү hуурида гарабад.

Мүрысөөнэй гуримай ёhоор, эдэ команданууд дахин наадажа, чемпиониие элирүүлхэ байhан. Тэрэ уулзалгань шанга тулалдаагаар үнгэрөө. «Электромашина» заводойхид комбинадайнгаа командые 6:2 тоотойгоор илажа, нэгэдэхи hуурида гараад, профсоюзуудай шанда хүртэбэ. Хоёрдохи hуурида мяханай комбинадай, гурбадахи hуурида шэлэй заводой команданууд гараа.

А. МИХАЙЛОВ.

ХИЛЫН СААҺАНҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Үгэсэлгэ элирүүлэгдэбэ

ЛОНДОН, майн 30. (ТАСС). Правительствада эсэргүү үгэсэлгын Конгодо элирүүлэгдэhэн тухай, үгэсэлгэдэ хабаадаhан дүрбэн хүнэй арестовалагдаhан тухай Леопольдвилиин радио мэдээсээ.

Рейтер агентствын корреспондентын Леопольдвильhаа дамжуулhанай ёhоор, арестовалуулагшадай дунда ороной урдын премьер-министр Эварист Кимба бии. Тусхайта мэдээсэлнүүдэй ёhоор, үгэсөөшэд республикын президент генерал Жозеф Мобутые, Конгын армиин главна командалагша генерал Луи Бобосо гэгшые алаха гэhэн хүсэлэнтэй байгаа. Правительствада эсэргүү үймөөндэ армиин дундаhаа офицернүүдые хабаадуулха гэhэн оролдолго үгэсөөшэд гаргаhан байгаа. Үгэсэлгын хэгдэжэ байhан тухай эдэ офицернүүдhээ засагаархидта мэдээжэ болоhон байна.

КУБА ЗЭҺЭНГИ БЭЛЭН

ГАВАНА, майн 30. ТАСС-ай корреспондент Р. Князев иигэжэ дамжуулна:

Сүлөөтэ арал дээрэхи огторгой урда мэтэ наратай сэлмэг, Мексиканска тохойн уhан баяр түрүүлмээр сэнхирлэн мэлмэрнэ. Зүгөөр Кубын ниислэл нэгэхэн сүүдхын турша соо hүртэй шэрүүн болоhон шэнгеэр харагдана. Тропик шадарай энэ городой түхэл гэнтэ хубилжа, ногоон хубсаhа үмдэhэн Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд, сэгээн боро хубсаhа үмдэhэн арадай милицинхид олоороо харагдадаг болоо. Город шадарай уhанда ородог элhэлиг газарнуудта окопууд малтагдаа. Зэhэгдэhэн буунуудай, далдалан нюугдаhан пулемёдуудай тодхогдоhон газарнуудта солдадууд болон офицернүүд хүсэдөөр дайшалхы зэhэнги болонхой зогсонод. Империалистнуудай хорото ааша гаргажа байхадань, Кубын бүхы арад Эхэ ороноо хамгаалхын тулада нэгэн хүн шэнгеэр жагсан бодохоор бэлэн болонхой.

Фабрика, заводууд, эмхи зургаанууд, hуралсалай газарнууд hаадгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Имагтал предприятинууд, ниитын гэр байшангууд шангаар hахигдадаг болоо. Тэдэнэй тус бүхэнэй хажуугаар арадай милициин зэбсэгтэ харуул табигданхай.

Энэ үедэ олониитын революционно организацинууд—Революциие хамгаалха комитедүүд, Кубын эхэнэрнүүдэй федераци, Залуу коммунистнуудай союз, Студентнүүдэй федераци ехэ шангаар хүдэлнэ. Ээрхэг түримхэй ябуулгада сохилто үгэхэ талаар Революционно правительствын абажа байhан хэмжээнүүдые хүсэдөөр дэмжэжэ байhан тухайдаа тэдэнэр бултадаа мэдүүлгэнүүдые толилоо, Эхэ ороноо хамгаалха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаар бэлэн байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Өөhэдынгөө үнэн сэхэ, найдамтай ханинар болон аха дүүнэр—Советскэ Союзай, бүхы социалис оронуудай ажалшад тухай иимэ бэрхэтэй үедэ кубынхид хододоо hанан дурдадаг юм.

Кубада эсэргүүгээр США-гай ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй хорото ааша дахяад гаргажа байhантай дашарамдуулан, ТАСС-ай хэhэн мэдүүлгын үсэгэлдэр дамжуулагдахада, аха дүү ёhоор туhалхаар дахяад бэлэн байhанайнь түлөө агуухэ совет арадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэн, угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр ниислэл, бүхы орон тэрэниие угтаhан байна. Энэ мэдүүлгэ тухай бүхы радиостанцинууд, телецентрнүүд мэдээсээ. «Кубада үнэн сэхэ, найдамтай ханинар бии»—ТАСС-ай мэдүүлгэ соо хэлэгдэhэн эдэ үгэнүүд бүхы кубынхидай зүрhөө халуунаар hайшаагдаа.

„Сервейор-1“ табигдаба

НЬЮ-ЙОРК, майн 30. (ТАСС). «Атлас-Кентавр» гэжэ ябуулагшаракетые хэрэглэhэнэй ашаар, «Сервейор-1» гэжэ 987 килограмм шэгнүүртэй автоматическа станци hара тээшэ Кеннедиин нэрэмжэтэ хушуун (Флорида штат) дээрэhээ мүнөөдэр табигдаа.

Һара дээрэ дорьбоогүй зөөлэнөөр буулгые нарижуулан hайжаруулха, hарын нюруугай фото-буулгабаринуудые газарта дамжуулха зорилгоор энэ станци табигдаhан байха юм.

Һара хүрэтэр ниидэлгэ 63 часай турша соо үргэлжэлхэ юм.

САГ СООГОО ОРОҺОН ТУҺАТАЙ БОРОО

Майн 30-най hүни республикымнай бүхы нютагуудта хаа хаанагүй бороо оробо. Энэ үедэ ороhон бороо ургамалай үндэhэндэ хүрэжэ, таряа, ногооной ургалтада ехэ туhа болоо.

Бороо газар бүхэндэ адли бэшэ хэмжээтэйгээр оробо. Улаан-Үдэдэ, Үдын совхоздо 5 миллиметр, Доодо-Жэрэмдэ—7, Ивалгада, Хяагтын райондо—6, Сэлэнгын райондо—4—5, Бэшүүр тосхон тойрон—3, Охин-Булагта, Баргажанда, Прибайкалиин райондо—10, Хүрбэдэ, Кабанскда—8, Мухар-Шэбэртэ—8—11, Хори, Петропавловка, Торидо 2—3 миллиметр уhатай бороо ороhон байна.

Тиихэдэ Байгал шадар эгээн ехэ уhатай бороо оробо. Жэшээнь, Баргажанай адагта 13, Туркада 16 миллиметр уhатай бороо ороо гэжэ тэмдэглэгдээ.

Ин. КОТОВ.

Корейн Арадай-Демократическа Республикада ургажа ябаа үетэндэ ехэ анхарал хандуулагдана. Һургуулиин наhа гүйсөөгүйшэдтэ, бага балшар наhатайшуулда зорюулагдажа, хүүгэдэй саадууд, яслинууд нээгдэнхэй. Тэдэндэ ухибүүд али бүхы талаараа урган хүмүүжэдэг байха юм. Зураг дээрэ: хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэгшэд агаарта гараад, наадан гүйлдэжэ ябана.

ЦТАК-ай—ТАСС-ай фото.

Харата ааша гаргагшад урагшагүйдэбэ

ГАВАНА, майн 30. (ТАСС). Кубын Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай мэдээсэлые Гаванын радио мүнөөдэр дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Үсэгэлдэр нютагай сагаар 23 час 15 минутада Гаванаhаа баруун тээгүүрхи эрьедэ катер хүрэжэ ерээд, тэрээн дээрэhээ США-гай түбэй тагнуулай управлениин агентнүүд бууха hэдэлгэ хээ. Эрье шадар байдаг агаарhаа хамгаалха сэрэгүүд хилэ дабагшадые буудаhан байна. Тэрээнhээ уламжалан хоёр hүйдхэлшэ алуулаа.

Хилые дабагшадай hууже ерэhэн түргэнөөр ябадаг катер гэдэргээ эрьежэ, далай тээшэ шэглээ. Эрьеhээ 10 мильдэ ошоод ябахадань Кубын Революционно далайн-сэрэгэй флодой торпеднэ катер тэрээндэ дүтэлжэ буудаа. Катер hомондо сэхэ тудуулжа тэhэрhэн байна. Тэрэнэй экипажай хоёр шархатаhан гэшүүн уhанhаа гарган абтаа, нүгөө хоёрынь уhанда орожо үхөө ёhотой гэжэ багсаагдана.

Катер США-hаа Кубын эрье тээшэ эльгээгдэhэн байгаа гэжэ хилэ дабаад баригдагшад мэдүүлээ.

Урда Вьетнам буhалгаална

ХАНОЙ, майн 30. ТАСС-ай корреспондент Е. Кобелев иигэжэ дамжуулна:

«Революциин түлөө тэмсэдэг студентнүүдэй совет» городой радиостанциие эзэлжэ байhан зангаараа гээд Гуэ хотын радио мүнөөдэр мэдүүлээ. Хэдэн зуун зэбсэгтэ студентнүүдэй хамгаалжа байhан Гуэ городой радиостанциие правительственна сэрэгүүдэй батальон үсэгэлдэр хүреэлээ. Шуhа адхаралгые зайсуулхын тулада городой мэр сэрэгүүдые сухарюулха захиралта үгэhэн байна. Гуэhээ абтаhан мэдээнэй ёhоор, городто байhан сэрэгүүдэй дунда буhалгаан боложо эхилээ.

Вьетнамда США-гай бэелүүлдэг гэмтэ муухай политикые буруушааhанай тэмдэг болгон буддын шажанай нэгэ шабганса үсэгэлдэр Гуэдэ бэеэ галдаhан байна. Энээнhээ уламжалан, америкынхидтэ эсэргүү ябуулганууд улам ехээр hүжэрөө, Сайгоной сэрэгэй бүлэгые дэмжэхэhээ США-гай правительствын 48 часай турша соо арсаагүй hаань, Америкын консульстводо, американ казармануудта студентнүүд доботолго хэхэ гээд «Революциин түлөө тэмсэдэг студентнүүдэй соведэй» түрүүлэгшэ Нгуен Хыу Зяо мэдүүлээ. Радиостанциие хамгаалха гэhэн шиидхэбэри соведэй онсо заседани дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаа. Шабгансын бэеэ галдаhанай түлөө, Урда Вьетнамда США-гай өөрынгөө политикые хубилгаагүй hаань, буддын шажантанай саашадаашье заатагүй бэеэ галдаха байhанай түлөө США-гай президент Джонсон нюураараа харюусаха гээд буддын шажантанай ударидагша Тхить Чи Куанг мэдүүлээ.

Урда Вьетнамай ниислэл правительствада болон америкынхидтэ эсэргүүгээр орон дотор хэгдэжэ байhан ябуулганууд гол центрнүүдэй нэгэн улам бүри ехэ болоожол байнхай. Америкэдэ эсэргүү шэнжэтэй ехэ демонстраци үсэгэлдэр Сайгондо болоо. Тэрээндэ 20 мянган хүн хабаадаhан байна. «США манhаа холо байг! Дин Раск, Макнамара—ээрхэг түримхэйшүүл мүн! Америкынхид гэртээ тонилон ошогты!» гэhэн уриануудые демонстрантнууд хашхаралдаа. Далайнсэрэгэй пехотын, парашютистнүүд болон полициин отрядууд демонстрантнуудта эсэргүүгээр табигдаа. Демонстрацинуудые тараахын тулада сэрэгүүд нюдэнhөө нёлбоhо гоожуулдаг, мүн хорото газуудые хэрэглээ. Город дээгүүр вертолёдууд ниидэжэ, демонстрацинуудай олоороо суглараhан газарнуудые сэрэгүүдтэ заажа үгэдэг байгаа. Һүүлшын мэдээнүүдэй ёhоор, мүнөө hүни город соо баhа нэгэ хүн бэеэ галдаа. Тэрэ хадаа сүүдхэ соо болоhон хоёрдохи ушар юм. Бэеэ галдажа алаhан эхэнэр мүн лэ буддын шажанда шүтэдэг хүн байгаа. Үбдэг дээрээ hуужа, мүргэжэ байhан олон зоной хараhаар байтар энэ эхэнэр бэеэ галдаhан байгаа. Хоёр хүнэй удаа дараалуулан бэеэ галдалгаhаа уламжалан, Урда Вьетнамай буддын шажантанай дунда США-гай хараа бодолдо эсэргүү зэбүүрхэл бүри ехээр дэлгэрээ. Нгуен Као Ки гэгшын арадта эсэргүү «правительствые» США нэтэрүүгээр дэмжэhэн зандаал байна бшуу. Сайгон буhалгаална. Правительствада эсэргүү бүри үргэн ехэ демонстрацинуудта буддын шажантан бэлэдхэжэ байнхай.

ДОСААФАЙХИД ШАНДА ХҮРТЭБЭ

БЕРЛИН, майн 30. (ТАСС). «ДОСААФ-ай ехэ шан»—социалис оронуудай оборонно бүлгэмүүдэй буудагшадай Лейпцигтэхи мүрысөөнүүдэй гол шагналые манай спортсменүүд абаба. Тэдэнэр hайнаар эхилээд, хододоол түрүүлэн ябажа, эсэстэнь 54 очко абаа. 38 очко абаhан Венгриин команда хоёрдохи hуури, тус бүридөө 36 очко абаhан ЧССР-эй болон ГДР-эй суглуулагдамал командануд гурба-дүрбэдэхи hууринуудые хубаагаа.

МАРШАЛ М. В. ЗАХАРОВАЙ АЯНШАЛГА

СТОКГОЛЬМ, майн 30. (ТАСС). Швециин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник генерал-майор К. Э. Альмгренэй уряалаар СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник, Советскэ Союзай маршал М. В. Захаров, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд мүнөөдэр харюу болгон эндэ аяншалжа ерээ.

Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, майн 30. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Тонкинска тохойн хойто талын хубида ябаhан Хитадай загаhа барилгын суднануудые Америкын сэрэгэй самолёдууд майн 28-да бомбодоhон, буудаhан байна. Гурбан хүн алуулаа, 18 хүн шархатаа, Хитадай загаhа барилгын нэгэ судна уhанда шэнгээгдээ, гурбан судна гэмтээгдээ. Америкын сэрэгэй самолёдуудай эдэ горитойхон хорото аашануудта эсэргүү эрид шанга мэдүүлгэ КНР-эй оборонын министерствын түлөөлэгшэ хээ гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Индонези Малайзи хоёрой хоорондо хэлсээн болоно

НЬЮ-ЙОРК, майн 30. (ТАСС). Хоёр ороной хоорондохи харилсаа гуримшуулха тухай асуудалаар Индонези Малайзи хоёрой хоорондо хэлсээн мүнөөдэр Таиландын ниислэлдэ эхилээ гээд АП агентствын корреспондент Бангкогhоо мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Үндэр баян, тогтууритай ургасын түлхюур» гэhэн түрүү бэшэг; республикын Хүдөө ажахын министр И. Игнатьевай «Сабшаланда — үдэр бүриин анхарал» гэhэн статья.

Хоёрдохи хуудаhанда: Буряадай АССР-эй ой модоной ажахын министр Г. Масловай «Һайн нүхэртэ—hайнаар хандаха» гэhэн статья; Л. Сумкинагай «Хуушан гэр эбдэнэ» гэhэн репортаж.

Гурбадахи хуудаhанда: «Хүүгэдэй баясан жаргахын түлөө» гэhэн гаршагтайгаар Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Л. И. Петроватай хөөрэлдөөн; хилын саанахи hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Байгалдамнай айлшалагты» гэhэн фильм тухай Г. Болдогоевой рецензи.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем 25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01706. Зак. № 121

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.

1966 оной июниин 1.